

**Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України
Житомирський державний університет імені Івана Франка**

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІВ ЖИТОМИРЩИНИ

**Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2012**

УДК 371.2 (09)
ББК 11.122
К64

Інноваційна діяльність педагогів Житомирщини / О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова, О.В. Вознюк, В.А. Ковальчук, І. І. Коновальчук, П.М. Кухарчук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 44 с.

Висвітлюються головні аспекти інноваційно-креативної діяльності педагогів Житомирщини, пропонуються авторські інноваційні педагогічні технології.

УДК 371.2 (09)
ББК 11.122

© Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2012

ЗМІСТ

1. КРЕАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	4
2. ПРОВІДНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УЧИТЕЛІВ ЖИТОМИРЩИНИ	8
2.1. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ	13
2.2. ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ.....	15
3. ЗАГАЛЬНОНАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ТИПУ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ОБЛАСТІ.....	29
4. КРАЩІ СЕРЕД КРАЩИХ ДИРЕКТОРІВ ШКІЛ ЖИТОМИРЩИНИ	34

1. КРЕАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Останнім часом інноваційні процеси із спорадичних, дискретних і відносно нестійких характеристик сучасної школи перетворюються в іманентну її якість, стають постійними, тотальними і незворотними. Педагогічними колективами активно апробуються вітчизняні та зарубіжні освітні технології, альтернативні традиційним, створюються авторські школи, розробляються і впроваджуються нові навчальні програми, методики, засоби тощо.

У дослідженнях з педагогічної інноватики досить активно розробляються методологічні основи становлення інноваційних закладів освіти й управління ними (Л. Даниленко, М. Кларін, Л. Мінделі, В. Паламарчук, А. Прихожан, Н. Федорова та ін.), структура, закономірності функціонування та розвитку інноваційних процесів (В. Курило, О. Лоренсов, В. Паламарчук, І. Підласий, М. Поташник, О. Хомеріки, Н. Юсуфбекова та ін.), теоретико-методологічні засади проектування інноваційних педагогічних систем (О. Коберник, В. Докучаєва, В. Загвязинський, Т. Победова, Л. Подимова, В. Сластьонін та ін.).

Інновації у педагогіці функціонують на рівнях створення, освоєння і втілення. Кожен з цих рівнів має свою технологію й особливості, які залежні від багатьох чинників¹.

У методології інноватики підкреслюється єдність трьох складових інноваційного процесу: створення, освоєння і реалізація новацій. Саме такий трьохкомпонентний інноваційний процес і є об'єктом вивчення в педагогічній інноватиці. Предметом педагогічної інноватики виступає система відносин, що виникають в інноваційній освітній діяльності, яка спрямована на становлення особистості суб'єктів освітнього процесу (учнів, педагогів, адміністраторів)².

Реалізація інновацій у просторі освітніх реформ відбувається на рівні інноваційної діяльності педагогів. Суб'єктний підхід змінює ракурс аналізу феномену інноваційної діяльності й вимагає розгляду як зовнішньої, предметної, так і внутрішньої, психічної сфер діяльності. З такої точки зору „інноваційна діяльність – це метадіяльність, спрямована на перетворення всього комплексу особистісних засобів суб'єкта, які забезпечують не тільки адаптацію до швидкозмінної соціальної і професійної реальності, але і можливість впливу на неї”³. При цьому педагог як суб'єкт інноваційного процесу виступає основною рушійною силою, ініціатором і реалізатором інновацій.

Завжди педагогічна інновація пов'язана з конкретним навчальним закладом, де вона реалізується. Автори досліджень проблем інновацій сходяться у розумінні

¹ Паламарчук В. Ф. Першооснови педагогічної інноватики. – Т. 2. – К.: Освіта України, 2005. – 504 с.

² Хуторской А. В. Теоретико-методологические основания инновационных процессов в образовании // Интернет-журнал „Эйдос”. – 2005. – 26 марта. <http://www.eidos.ru/journal/2005/0326.htm>.

³ Карпова Ю. А. Введение в социологию инноватики: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2004. – 192 с.

того, що впровадження освітніх інновацій неможливе на рівні окремих педагогів або окремих технологій. Нововведення, яке не узгоджується із загальною навчально-виховною системою школи, буде відторгнуте або адаптоване цією системою, в результаті чого втрачається його інноваційність. Будь-яке суттєве нововведення в області освіти, наголошує П. Щедровицький, можливе лише в контексті інновації більш загального масштабу. Найменшою структурною одиницею, здатною задавати і підтримувати інноваційні процеси, є шкільна організація⁴.

Організація є тим складовим елементом інноваційної системи, де життєвий цикл інновації отримує своє завершення – реалізацію. З іншого боку, постійні і систематичні нововведення, спрямованні на суттєве поліпшення усіх аспектів діяльності, визначають інноваційний тип розвитку організації.

Модель інноваційного процесу в окремо взятій організації дещо відрізняється від загальної. Вона охоплює шість етапів:

1. Виявлення потреби у нововведенні (виявлення і аналіз проблеми, усвідомлення потреби у нововведенні, переконання членів організації у необхідності нововведення).

2. Збір інформації про можливі нововведення, які забезпечать розв'язання проблеми (пошук інформації щодо способів розв'язання подібних проблем, виявлення варіантів інноваційних рішень).

3. Оцінювання інноваційних проектів за критеріями здійсності й результативності (розроблення інноваційних проектів, оцінювання прогностичних результатів впровадження кожного проекту, вибір інноваційного проекту).

4. Прийняття рішення про впровадження інновації (рішення про доцільність впровадження відібраного інноваційного проекту, ухвалення рішення вищим керівництвом).

5. Впровадження нововведення (пробне впровадження; повне впровадження; використання).

6. Інституціалізація нововведення (рутинізація, модифікація, дифузія)⁵.

При виборі нововведення, прийнятті рішення про його доцільність керуються аналізом реальної ситуації, а не лише особистим баченням, уподобаннями. Важливо на цьому етапі враховувати технологічний (специфіка використання) та особистісний (такі індивідуальні якості педагога, як професійна підготовленість, комунікабельність, емоційність тощо, від чого залежить ефективність освоєння нового засобу) аспекти нового педагогічного засобу.

Загалом, інноваційні процеси в сучасних загальноосвітніх навчальних закладах пов'язані з необхідністю вирішення низки взаємопов'язаних протиріч різних за джерелами виникнення, предметним походженням, складністю. Потреба в інноваціях виникає із-за необхідності нового, неординарного вирішення проблем. Якщо ситуація вирішується традиційним способом, але виникає періодично знову, то це означає, що рішення не було оптимальним, наявний алгоритм перестає бути дієвим і потребує заміни.

⁴ Щедровицький П. Г. Пространство свободы // Народное образование. – 1997. – №1. – С.46-51.

⁵ Стадник В. В., Йохна М. А. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Академ-видав, 2006. – 464 с.

Суперечності є закономірними чинниками інноваційних процесів та одночасно джерелами їх розвитку. Проте підхід до пошуку нових ідей, побудований лише на аналізі проблем, гальмує інноваційний розвиток навчального закладу. Дослідники сучасного менеджменту інноваційні можливості розкривають у поєднанні нового стану зовнішнього середовища й внутрішнього потенціалу організації, що дозволяє працювати на випередження, завойовувати конкурентні переваги⁶.

Зовнішні чинники як взаємодія соціальної, економічної, екологічної, культурної та інших складових середовища, в якому працює загальноосвітній навчальний заклад, визначаються наявною ситуацією і перспективами її розвитку. При прогностичній оцінці, об'єктивному й позитивному сприйнятті будь-яких змін середовища відбувається усвідомлення необхідності й можливості своєчасного реагування на них внутрішнього стану навчального закладу. Внутрішній потенціал закладу утворюють компоненти його структури: цілі, стратегія, суб'єкти, зміст діяльності, засоби, технології, які у своїй оптимальній єдності формують такі властивості освітнього закладу, які забезпечують розвиток його цілісності, адаптивності, синергизму. Цілісність передбачає узгодженість інноваційних цілей із загальною стратегією діяльності закладу, системність нововведень, а також багатофункціональність їх впливу на зміни в усіх компонентах і напрямках діяльності. Адаптивність проявляється у здатності прогнозувати зміни в потребах суспільства щодо освіти та вчасно й цілеспрямовано реагувати на них, вводячи необхідні інновації. Синергетичні ресурси педагогічної системи проявляються в її самоорганізації, незамкнутості, взаємодії із зовнішнім світом, самодетермінації розвитку, нестійкості та біфуркаційності, флуктуаційності та динамічній ієрархічності, а також відкритості її суб'єктів процесам невизначеності, творчості, експерименту, самоактуалізації тощо.

Загальноосвітній навчальний заклад, діяльність якого будується на чітко визначених інноваційних теоретико-методологічних засадах і результати їх практичної реалізації дають стабільні результати у якісно нових показниках розвитку, виховання, навчання учнів, можна вважати інноваційним.

М. Кларін вважає, що інноваційні школи перетворюють характер навчання в таких його сутнісних й інструментально значимих якостях, як цільова орієнтація, характер взаємодії педагога й учнів, їх позиції в ході навчання⁷.

Основною характеристикою інноваційних шкіл є постійне оновлення і саморозвиток на основі аналізу своєї роботи. При цьому інноваційна організація діяльності вимагає створення особливих структур, що забезпечують дію об'єктивних і суб'єктивних детермінант інноваційного процесу та врахування особливостей його функціонування на рівні загальноосвітнього навчального закладу. Ефективність інноваційного процесу визначається вибором та обґрунтуванням вихідних методологічних та теоретичних позицій, які визначають спрямованість та зміст нововведень у навчальному закладі.

⁶ Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 464 с.

⁷ Кларин М.В. Инновации в обучении: метафоры и модели: Анализ зарубежного опыта. – М.: Наука, 1977. – 223 с.

Інноваційний процес функціонує як метапроцес інноваційної педагогічної системи загальноосвітнього навчального закладу і забезпечує прогресивні зміни всіх його структур. Системоутворювальним чинником інноваційного процесу є потреби його суб'єктів у професійній та особистісній самореалізації. Основу і зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність. З позицій актуальності проблеми використання нових ідей, концепцій, відкриттів, винаходів основною функцією інноваційної діяльності є трансформація новацій в статус інновацій та їх реалізація. Суб'єктом, носієм інноваційного процесу є насамперед педагог-новатор. В умовах інноваційної освітньої практики розвиток особистості педагога стимулює перебудову професійної діяльності, поглиблення уявлення про неї. Нововведення реалізуються системно, цілеспрямовано й на загальношкільному рівні передбачають новий варіант вирішення актуальної педагогічної або організаційно-управлінської проблеми.

2. ПРОВІДНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УЧИТЕЛІВ ЖИТОМИРЩИНИ

Розвиток системи освіти на Житомирщині вимагає від педагогічної науки й практики вивчення і впровадження нових методів навчання і виховання дітей. Нова галузь педагогічного знання – *педагогічна інноватика* – займається відбором, теоретичним осмисленням, класифікацією педагогічних інновацій.

Інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами і важливими проблемами у суспільстві. Нині відбувається становлення педагогіки, характерною ознакою якої є *інноваційність* – здатність до оновлення, відкритість новому.

Освіта відображає особливості суспільного розвитку, реалії, враховує перспективи розвитку людства, національного життя народу. Спостерігається деяка невідповідність системи освіти сучасним умовам життя. Зараз традиційна школа, яка орієнтована на передання знань, умінь і навичок, не встигає за темпами їх зростання. Головними недоліками традиційної системи освіти є невміння і небажання дітей вчитися, низький рівень ціннісного ставлення до власного розвитку та освіти. Подолання кризи сучасної освіти можливе завдяки інтенсивному пристосуванню її до вимог часу, процесу формування принципово нової системи загальної освіти, яка поступово замінюватиме традиційну.

Головною особливістю сучасної системи освіти є співіснування двох стратегій організації навчання – традиційної та інноваційної. Інноваційне навчання зорієнтоване на динамічні зміни в навколишньому світі.

Основу і зміст інноваційних освітніх процесів становить *інноваційна діяльність*. Її сутність полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні нового у традиційну систему, а виконавцями є педагоги-новатори. Інноваційна діяльність педагога є особливим видом творчої діяльності, яка заснована на осмисленні практичного педагогічного досвіду, орієнтована на оновлення навчально-виховного процесу. Інноваційна педагогічна діяльність є одним із видів продуктивної діяльності. Серед її обов'язкових компонентів особливу роль відіграє творчість. Педагогічний процес розглядається як спільна творчість педагога й вихованця, у процесі якої відбувається педагогічне перетворення людини.

Інноваційна діяльність педагога передбачає формування індивідуального стилю педагогічної діяльності, створення авторських програм, методик, технологій; розвиток методичної, психологічної, дослідницької, педагогічної, технологічної культури вчителя, а головне – авторської педагогічної. У результаті інноваційної педагогічної діяльності отримуємо те нове, що змінює систему освіти і визначає її розвиток.

Описані нижче інноваційні педагогічні технології реалізуються у практичній діяльності вчителів Житомирщини.

Новоград-Волинська ЗОШ І-ІІІ ст. № 5 – школа соціального партнерства
(автор: Л. Капчинська)

Суть технології: передбачає створення інноваційної системи співпраці школи з громадськими організаціями, творчими об'єднаннями, владними- та бізнесструктурами (Соціальне партнерство). Управління школою забезпечується державно-громадським характером з широким використанням партнерських зв'язків із соціумом.

Розвиток здібностей учнів з урахуванням індивідуальних особливостей та виявлення, підтримка ранньої обдарованості за програмою "Три кроки" (автор: О. Музика)

Суть технології: створення умов для підтримки розвитку особистості учня здатного до самореалізації й саморозвитку, орієнтованого на досягнення успіху в різноманітних галузях життєдіяльності.

Новоград-Волинська ЗОШ І-ІІІ ст. № 10 – Система допрофесійного профільного навчання у школі з художньо-естетичним профілем навчання (автор: З. Козубенко)

Суть технології: за рахунок упровадження великої кількості авторських програм варіативної частини навчального плану здійснюється допрофесійна підготовка майбутніх інженерів, художників, музикантів та інших фахівців. У школі використовується цілий спектр освітніх технологій профільного навчання естетичного спрямування відповідно до вікових особливостей.

Управління освіти виконкому Новоград-Волинської міськради, інформаційно-методичний центр Новоград-Волинського міськво – Моніторинг комп'ютерної грамотності школярів та комп'ютеризації навчального процесу в загальноосвітніх закладах регіону (автор: П. Ліневич)

Суть технології: пропонується струнка та дієва методика визначення рівня комп'ютеризації навчально-виховного процесу і комп'ютерної грамотності школярів на основі статистичного аналізу ключових індикаторів. Апробовано нормативно-правове, науково-методичне, фінансово-матеріальне та кадрове забезпечення моніторингу в умовах аналітичної діяльності управління освіти виконкому міської ради.

ЗОШ № 2 м. Новоград-Волинського – Розробка моделі «Школа-родина»
(автор: Л. Грабовська)

Суть технології: навчально-виховний процес будується за принципом постійної взаємодії учнів, батьків, учителів. Організація виховної роботи спрямована на засвоєння духовних багатств народної культури через ідеали Добра, Любові, Правди, Краси. Розробляються авторські курси з варіативної частини навчального плану: з етичного та духовного виховання, основ моралі, здійснюються освітні акції з широким залученням батьків, представників органів місцевого самоврядування.

Лицей при Житомирському інженерно-технологічному університеті. – Адміністративний моніторинг якості знань (автори: М. Медведєва, А. Ізюмова).

Суть технології: Пошук та запровадження в практику управлінської діяльності раціональної системи спостереження та оцінювання стану навчального процесу і навчальних досягнень учнів для справедливого педагогічного оцінювання рівня знань, створення сприятливих соціально-психологічних умов для саморозвитку і самореалізації учнів. Пропонується методика відстеження ефективності роботи викладача та його співпраці з учнями на основі рейтингової багатобальної системи оцінювання та аналізу чинників впливу на результати навчальної роботи, підтримка високої мотивації навчання через співставлення поточних, тематичних, семестрових, річних, атестаційних, підсумкових оцінок кожної групи (класу), паралельних, профільних груп та окремих випускних груп.

Новоград-Волинська ЗОШ № 4 – Створення моделі «Школи сприяння здоров'ю» (автори: В. Федорчук, Л. Бортник, Л. Валінкевич)

Суть технології: на основі моніторингу стану здоров'я та їх фізичного розвитку педколектив розробив систему заходів та створив такі умови для навчальної діяльності, виховання та розвитку учнів, що сприяють зміцненню здоров'я вихованців, формування у закладі культури здоров'я, щасливого юного громадянина незалежної Української держави.

Дизайн-освіта на уроках математики в початкових класах (автори: Н. Савинець, Г. Іванчук)

Суть технології: Гармонійний розвиток художньо-образної і логічно-понятійних сфер. Формування дизайн-умінь і навичок, розвиток різних параметрів мислення; реалізація 3-х етапів художнього конструювання на уроках художньої праці; розвиток просторового сприймання та уяви; формування графічних умінь і навичок

Житомирський Центр розвитку дитини № 53 «АБВГДЕЙКА» – Розвиток здібностей дитини дошкільного віку через використання інноваційних форм і методів організації освітнього процесу

Суть технології: пошук ефективних шляхів та засобів розкриття індивідуальних можливостей педагога і дитини.

У першу половину дня: взаємодія педагога і вихованців за інноваційною технологією психолого-педагогічного проектування (П-3) із створення спільних тематичних проектів.

У другу половину дня: діяльність дітей за схемою „Вільна година” – заняття в секціях, гуртках, студіях за здібностями та інтересами до певних видів діяльності.

Житомирський міський центр науково-технічної творчості учнівської молоді – Розвиток конструкторських здібностей та організація самостійної експериментальної і пошукової діяльності учнів (автор: А. Єфименко)

Суть технології: головним у навчально-виховній роботі гуртка є пробудження в учнів стійкого інтересу до конструкторської справи, виховання самостійності,

фантазії, творчого неординарного мислення, бажання творити і втілювати свої ідеї в життя. Поєднання здобутків класичної педагогіки та сучасних технологій особистісно орієнтованого навчання, які передбачають організацію навчання на засадах глибокої поваги до особистості вихованця, врахування особливостей індивідуального розвитку, ставлення до нього як до свідомого відповідального суб'єкта навчально-виховної взаємодії. На заняттях використовуються елементи таких інноваційних технологій, як організація групової діяльності учнів, технологія “створення ситуації успіху”, проектна технологія, технологія розвивального навчання.

Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 19 м. Житомира – *Робота з дітьми з розвитку творчого та нестандартного мислення* (автори: В. Щенявська, С. Потопальська, А. Клаус)

Суть технології: формування технології пошуку, відбору творчого розвитку обдарованих дітей.

I етап – робота із впровадження програми пошуку, відбору, підтримки та розвитку обдарованих дітей.

II етап – розробка та формування варіативної частини навчального плану, що базується на основі врахування спрямованості запитів, життєвих планів, індивідуальних особливостей учнів і слугує створенню реальних умов для повноцінного розвитку кожної особистості.

Житомирський екологічний ліцей № 24 – *Система екологічної освіти та виховання учнів* (автор: педагогічний колектив ліцею)

Суть технології: формування особистості з усвідомленим екоцентричним типом мислення шляхом включення в навчально-виховну діяльність, що передбачає екологізацію навчальних предметів, структурування виховної роботи, залучення учнів до практичних дій у соціумі, спрямованих на збереження довкілля та популяризацію екологічних знань. Технологія забезпечує формування комплексу знань, вмінь, переконань, при яких гармонійне співіснування людини і природи набуває особистісного значення та сприяє формуванню громадянських цінностей та патріотичному вихованню.

Житомирський екологічний ліцей № 24 – *Екологічна освіта учнів на уроках математики* (автор: О. Агафонова)

Суть технології: Цілеспрямована навчальна діяльність, спрямована на:

– формування екологічного світогляду учнів через застосування навчального матеріалу з екологічним змістом;

– розкриття математичних закономірностей природних явищ;

– з'ясування ролі математики в розв'язанні екологічних проблем;

– розуміння суті єдності природничо-математичних наук.

Цей процес відбувається з використанням інтерактивних технологій, спонукає учнів до творчих пошуків.

Житомирський міський колегіум – Передовий педагогічний досвід. Практичний аспект (автори: Н. Полівода, Г. Василенко)

Суть технології: визначення організаційних, психолого-педагогічних умов та ступеня їх впливу щодо виявлення, вивчення та впровадження передового педагогічного досвіду кращих вчителів колегіуму в практику роботи шляхом:

- визначення об'єкта передового досвіду на основі матеріалів відвіданих уроків, заходів, проведення атестації, тощо;
- створення творчої лабораторії ППД колегіуму, яка реалізує завдання, визначені педрадою;
- розробки програми діяльності педколективу з питання вивчення та впровадження ППД в практику роботи;
- створення банку даних ППД колегіуму;
- забезпечення умов розвитку творчої особистості вчителя;
- підвищення професійної майстерності вчителів (конкурси «Учитель року», «Молодо – не зелено», презентація елементів досвіду);
- обмін методичними знахідками у формі показу фрагментів уроку, тощо).

2.1. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Автори: О. Пометун, Л. Пироженко, Н. Сіфусе, учитель початкових класів Житомирської загальноосвітньої I-III ступенів спеціалізованої школи № 16

Суть технології: навчальний процес відбувається за умов постійної активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання в співпраці), де учень і учитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Це така організація навчального процесу, за якої неможлива участь у процесі пізнання: або кожен учень має конкретне завдання, за виконання якого він має публічно відзвітуватися, або від його діяльності залежить якість виконання поставленого групою завдання. Педагог виступає в ролі організатора процесу навчання, лідера групи. Технологія передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем. Інтерактивні технології охоплюють чітко спланований очікуваний результат навчання, окремі інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання, а також умови й процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів.

На відміну від методик, інтерактивні технології не обирають для виконання певних навчальних завдань, бо вони своєю структурою визначають остаточний результат.

Застосування інтерактивних методик на уроках інформатики (Л. Бузарова – вчитель інформатики ЗОШ № 27 м. Житомира).

Суть технології: домінуючою тенденцією розвитку сучасної цивілізації є перехід від індустріального суспільства до інформаційного. Інтерактивні технології навчання сприяють якісному засвоєнню інформації, її обробці, поданню та використанню у навчально-виховному процесі. Організація діяльності учнів в атмосфері вільного обміну думками і поглядами, застосуванню активізуючих методів навчання, які захоплюють учнів, пробуджують у них інтерес і мотивацію, навчають самостійному мисленню та діям. Методи роботи: метод проектів, метод ситуативних ігор, метод роботи в парах, метод роботи в малих групах.

Прогнозовані результати: освітній стандарт з інформатики, одним із напрямків якого є формування в школярів основ інформаційної культури, розвиток творчих здібностей, реалізація власних освітніх запитів, інтересів, нахилів. Перемога в міському турі, участь в обласному турі конкурсу „Учитель року – 2006”; робота у творчих групах при ОІППО; виступи на методоб'єднаннях вчителів математики та інформатики; проведення міського семінару-практикуму з інформатики.

Інтегрований урок (зарубіжна література та образотворче мистецтво) з використанням інтерактивних технологій (В. Швець – вчитель зарубіжної літератури ЗОШ № 27 м. Житомира).

Суть технології: напрацювання певної системи роботи з особистісно орієнтованого навчання. Методи роботи:

- метод роботи в парах;
- метод роботи в малих групах;

– метод інтерактивних ігор, які спрямовані на узагальнення результатів аналізу художнього твору та виявлення власного ставлення до образу літературного героя, порівняння образу художнього твору з художніми образами творів живопису.

Інтерактивні вправи:

1. випереджувальне завдання – домашній нарис-міркування (есе) з викладом своїх думок;

2. рольова гра „ Я захищаю” – „ Я звинувачую”.

3. робота експертної групи з елементами методу „ мікрофон”;

4. експрес-опитування.

Прогнозовані результати: забезпечення умов для належного розвитку творчої діяльності учнів, розширення кругозору школярів, застосування методів, які активізують навчання. Високий рівень знань учнів школи із зарубіжної літератури, вагомі результати виступів учнів на предметних олімпіадах різних рівнів.

Інтерактивні методи роботи на уроках української мови та літератури (Л. Мушинська – учитель української мови та літератури ЗОШ№ 19 м. Житомира).

Суть технології: напрацювання певної системи запровадження інтерактивних методів роботи на уроках. Вона поділяється на кілька етапів.

I етап – співпраця із шкільними практичними психологами, де отримуються певні рекомендації щодо впровадження ефективних методик в тому чи іншому колективі дітей. Мета програми: сприяння підвищенню рівня інтелектуального розвитку сучасного учня.

II етап – вивчення досвіду роботи вчителів школи (засідання кафедри, взаємовідвідування уроків, педагогічні ради), де практично засвоюється педагогічний досвід. Мета: забезпечення наукового підходу до організацій навчального процесу, який базується на врахуванні доробку сучасної науки та практики з питань організації навчально-пізнавальної діяльності, власного досвіду.

III етап – запровадження на уроці можливих методик, з урахуванням рекомендації психологів, вивчення досвіду роботи та власних розробок. Мета: розв’язання проблеми прямого та зворотного зв’язку між учителем та учнем.

2.2. ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Технологія психолого – педагогічного проектування (П³) діяльності дітей дошкільного віку (Т. Піроженко).

Суть технології: дитяча діяльність організовується у формі проектів, розробка і реалізація яких відбувається у шість етапів:

1. Мотиваційний етап: створення мотивації до розробки проекту.
2. Інформаційний етап: збагачення життєвого досвіду дітей знаннями і вміннями, необхідними для реалізації проекту.
3. Репродуктивний етап – підготовка до реалізації проекту з використанням набутих знань, умінь і навичок.
4. Узагальнюючий етап – аналіз готовності до реалізації задуманого.
5. Творчий етап – реалізація спільного задуму.
6. Рефлексивно-оцінювальний етап – обговорення ходу і результатів реалізації проекту.

Прогнозовані результати: закладення основ проективної грамотності, формування активної життєвої позиції, забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії педагога і вихованців.

Проектна технологія (колектив ліцею № 25 ім. М.О.Щорса м. Житомира).

Суть технології: стимулювання інтересу учнів до певних проблем, що передбачають володіння визначеною сумою знань, та через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання однієї або цілої низки проблем, показати практичне застосування надбаних знань. Від теорії до практики, гармонійно поєднуючи академічні знання з прагматичними, дотримуючи відповідний їх баланс на кожному етапі навчання. Використання різноманітних методів, засобів навчання, інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, техніки, творчості.

Прогнозовані результати:

- модернізація освітнього процесу шляхом його гуманізації;
- розвиток пізнавального інтересу ліцеїстів;
- сформованість в учнів умінь та навичок самостійного здобуття знань, умінь застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних та практичних завдань, сприяння учням у здобутті комунікативних навичок, їх здатності працювати у різноманітних групах, виконуючи різноманітні соціальні ролі;
- розширення кола спілкування дітей, знайомство з іншими культурами, різними точками зору на одну проблему, прищеплення учням умінь ведення дослідницької діяльності.

Упровадження методу проектів у навчально-виховний процес (Л. Бузарова – вчитель інформатики, ЗОШ № 27 м. Житомира).

Суть технології: головним виміром якості функціонування освіти має бути здатність молоді повноцінно жити й активно діяти у новому інформаційному світі, що стрімко розвивається.

Етапи розробки і проведення експерименту:

- підготовчо-організаційний (вибір теми, визначення ідеї, цілей і задач проекту);
- планово-прогностичний (визначення учасників проекту, умов реєстрації в проєкті, термінів реалізації проєкту та кінцевого продукту проєкту);
- організаційно-виконавчий (визначення видів діяльності учасників, форми їх взаємодії, підбір та аналіз необхідних джерел інформації, оформлення роботи, створення мультимедійної презентації);
- корекційно-оцінний (експериментальна перевірка програмного засобу та впровадження у навчальний процес);
- підсумковий (захист роботи на міському конкурсі або на шкільному відкритому заході).

Прогнозовані результати: забезпечення розвитку пізнавальних навичок учнів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі. Учні школи є призерами конкурсів на краще володіння ПК; на кращу програму для ЕОМ (в номінаціях „Сайти”, „Комп'ютерні презентації”)

Метод проєктів (І. Кобелкова, ЗОШ № 28 м. Житомира).

Метод проєктів набув поширення і великої популярності завдяки раціональному поєднанню теоретичних знань і можливостей їх практичного застосування для розв'язування конкретних проблем дійсності у спільній діяльності учнів. „Все, що я пізнаю, я знаю, навіщо це мені потрібно, де і як я можу ці знання застосувати” – ось основна теза сучасного розуміння методу проєктів. В основі методу лежить розвиток в учнів пізнавальних навичок, уміння самостійно конструювати свої знання та орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного мислення, формування навичок мислення високого рівня.

Прогнозовані результати: під час використання проєктної технології формуються компетенції, яких потребує життя:

- соціальні (вміння працювати в групі);
- інформаційні (вміння самостійно здобувати інформацію);
- комунікативні (вдосконалення спілкування в групі);
- саморозвитку та самоосвіти.

Використання методу дає змогу реалізувати особистісно діяльнісний і особистісно орієнтований підходи в освіті учнів.

Визначною подією в освітній галузі Житомирської області є щорічне проведення обласного Всеукраїнського конкурсу "Учитель року", в якому беруть участь педагогічні працівники і, починаючи з 2006 року, працівники позашкільних навчальних закладів – керівники гуртків. Конкурс покликаний привернути увагу громадськості, органів влади до проблем освіти, забезпечити незалежну експертну оцінку педагогічної діяльності, сприяти підвищенню престижності цієї масової і вкрай важливої для майбутнього держави професії.

Обласний огляд учительської майстерності спрямований на виявлення і підтримку творчої праці вчителів України, підвищення їх професійного рівня, запровадження в масову практику школи досвіду кращих.

У професійному конкурсі учителів Житомирщини беруть участь кращі з кращих, які представляють усі райони і міста області. Організаційний комітет конста-

тує, що популярність учительського конкурсу серед педагогічних працівників області з року в рік зростає, розширюється його географія, збільшується представництво сільських шкіл, вчителів загальноосвітніх навчальних закладів нового типу. Серед конкурсантів – представники усіх вікових груп, педагоги з різним досвідом практичної роботи. Конкурсанти презентують власний досвід, захищають педагогічні ідеї, технології, методики, відповідають на тестові завдання з фаху та методики викладання навчальних дисциплін, за результатами яких журі визначає рівень володіння сучасною методикою викладання предмета, оцінює творчий підхід учителя до вирішення поставленого перед ним завдання.

Учасники конкурсу, фіналісти, лауреати та переможці обласного туру Всеукраїнського конкурсу "Учитель року" нагороджуються дипломами та грошовими преміями. Переможці обласного етапу захищають честь учительства Житомирщини на Всеукраїнських фіналах.

Педагогічні системи учасників конкурсу «Вчитель року» характеризуються науковою обґрунтованістю, варіативністю методів і форм діяльності, гуманістичною спрямованістю педагогічної взаємодії, психолого-педагогічним проектуванням особистісного зростання дитини. Про це яскраво свідчить опис їх професійного портрета⁸.

Зотько Тамара Станіславівна, вчитель української мови і літератури міської гуманітарної гімназії № 23 ім. М. Очерета м. Житомира.

Про практично сформовану методичну систему роботи вчителя засвідчує узагальнений нею досвід з теми «Моделювання методів навчання». Дизайн у моделюванні дозволяє зробити акцент на активних методах навчання, серед яких Тамара Станіславівна виокремлює евристичне спостереження.

Згідно з даними, які представлені в діаграмі моніторингу професійної діяльності кафедри, Т. Зотько має досить високий рейтинг – 390 балів. Рейтинг навчальних досягнень учнів, яких навчає педагог, – 9,2 к. Інтелектуальний фон – 0,5 к. Саме майстерність педагога і зумовила високий рівень пізнавальної мотивації учнів. Вчителька здатна конструювати зміст навчального матеріалу, орієнтуючись на зону «внутрішньої диференціації», за ступенем самостійності і складності. Для цього використовує індивідуальні освітні траєкторії, парну і групову роботу.

Понятійний апарат лінгвістичної освіти Тамарою Станіславівною засвоєний на компетентному рівні. Це дало їй можливість використовувати у системі такий технологічний прийом, як «Проектна технологія». Вчитель нині має можливість проводити уроки не тільки у вигляді різних методичних описів, а й такої універсальної моделі, як проектна.

Вчителька працює над моделлю компетентного підходу до мовно-літературної освіти та навчання в рамках реалізації науково-методичної теми гімназії «Якісна освіта – освіта 21 століття» та її модуля № 4 – «навчитися мистецтву працювати разом».

⁸ Окрилені творчістю: Додаток до науково-методичного журналу „Педагогічна Житомирщина”. – Житомир: Полісся, 2006. – 228с.

На етапі опрацювання проектна методика «Профіль умінь». Про рівень академічних і компетентнісних умінь і навичок учнів, яких навчає педагог, свідчать результати. Протягом останніх 5 років її вихованці є призерами міського, обласного і Всеукраїнського етапів олімпіад з української мови та літератури (2003-2004 н.р. – 3 місце на Всеукраїнській олімпіаді з української мови та літератури (Шарапонюк Надія). У 2004-2005 та 2005-2006 н.р. переможцем обласного туру МАН була Багінська Олександра. Переможець Всеукраїнського конкурсу творчих робіт «Я вірю в майбутнє твоє, Україно» Покропивна Олена. Класний колектив учнів 11-Б класу, де була класним керівником Тамара Станіславівна, став призером у міському конкурсі «Класний клас». Справжніх інтелектуалів та творчих особистостей виховала класний керівник за час своєї педагогічної діяльності.

Тамара Станіславівна – активний учасник Всеукраїнського проекту «Асоційовані школи ЮНЕСКО». Саме за її участю активно студіювались майстерні «Імідж гімназії 21 ст.» (2003-2004 н.р.), «Джозеф Конрад і Україна» (2004-2005 н.р.), «Європейський вибір очима молоді» (2005-2006 н.р.), «Педагогіка толерантності» (2006-2007 н.р.).

Протягом 5 років вчителька керує НМК вчителів української мови і літератури гімназії, є керівником «Лабораторії життєвої компетентності й успіху», що діє на базі кафедри дидактичної лінгвістики та літературознавства Житомирського державного університету імені Івана Франка, науковий керівник – кандидат педагогічних наук Н. Білоус.

Про інтелектуальний потенціал Т. Зотько можна судити з її опублікованих праць «Урок роздумів над поезією Бориса Тена» (збірник «Літературне краєзнавство в школі та вузі в контексті розвитку української культури та літератури»), «Формування мовленнєвої компетентності учнів» (науково-методичний збірник «Інноваційні технології викладання української мови та літератури в школі і ВНЗ: проблеми та пошуки»), «Наукова діяльність учнів – надійний шлях формування їх творчих можливостей» (збірник «Проблеми підвищення якості освіти у контексті євроінтеграційних процесів: досвід, інновації, перспективи»), «Імідж гімназії. 3 матеріалів творчої майстерні» (газета «Шкільний світ»).

За сумлінну працю та вагомий особистий внесок у розвиток системи освіти Т. Зотько нагороджена Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2005 р.), Грамотою управління освіти Житомирської міської ради (2007 р.).

Присяжнюк Світлана Степанівна, вчитель правознавства Баранівської гімназії.

Проблема наукового пошуку – «Застосування методу проектів як засобу формування пізнавальних і креативних здібностей учнів у самостійній творчій діяльності». Цим забезпечує умови формування громадянсько-активної особистості, яка характеризується свідомим ставленням до правової освіти, розвиненим інтелектом, високою правовою культурою, сприяє опануванню учнями правових знань, умінь і навичок, спрямованих на вдосконалення їх компетенції, інтелектуального та культурного розвитку особистості. Вчитель розробляє власні правові проекти, створила правовий дебатний клуб у гімназії, юридичний лекторій, є керівником наукового правового гуртка філії «Інтелектуал» МАН, протягом трьох років була науковим та

педагогічним керівником написання науково-дослідницької роботи МАН. Під час уроків широко використовує інтерактивні технології, проблемно-пошукові методи навчання, дослідницьку роботу.

Використання вчителем методу проектів на уроках правознавства забезпечує високу результативність праці, сприяє підвищенню рівня навчальних досягнень учнів. За результатами першого семестру, показник якості знань високого та достатнього рівнів її учнів становить більше 80%. У них сформовані творчі та дослідницькі вміння і навички, які проявляються у захисті власних правових проектів, виступах у дебатному клубі, у написанні конкурсних творчих робіт з правознавства. Оригінальні й нестандартні прийоми проведення уроків сприяли навчально-дослідницькій роботі на них, яка перейшла в науково-дослідницьку роботу в МАН.

Використовуючи елементи проектної технології на уроках правознавства, вчителька довела її практичну цінність і доцільність використання в урочній та позаурочній роботі гімназії. Відкриті уроки С.С. Присяжнюк пройшли апробацію в гімназії та одержали схвалення у вчителів району.

Ленц Олена Петрівна, вчитель математики Іршанської ЗОШ Володарськ-Волинського району

Наукова проблема, над якою працює О. Ленц, – «Реалізація освітніх компетентностей учня шляхом динамічної взаємодії суб'єктів у просторі навчальної теми».

Педагогічний зміст професійної діяльності:

- якісна математична підготовка молодого покоління;
- розробка і впровадження особистісно орієнтованих технологій навчання, які враховують особливості навчальної діяльності, їх зміст і структуру, цикли життєдіяльності учня, його здібності, нахили;
- розвиток інтелектуальних особливостей школярів;
- формування позитивних якостей особистості: навчити учнів самостійно мислити, самостійно ефективно вчитися, самостійно результативно діяти.

Учителька вважає, що провідна роль при вивченні математики належить задачам, тому індивідуальні вимоги повинні здійснюватись по лінії задач. «Мислительна діяльність – це основа математичних досягнень», - переконана Олена Петрівна. Загальним для всіх рівнів оволодіння навчальним матеріалом є рівень обов'язкових результатів навчання. Провідним видом діяльності при розв'язуванні задач підвищеного рівня складності стає продуктивна діяльність учнів – самостійне знаходження способів розв'язувань змінених і ускладнених задач на основі обов'язкових результатів навчання.

Використовує проблемно-пошуковий метод навчання, веде навчально-дослідницьку роботу, що є засобом активізації творчих здібностей учнів. Її учениця Баш Марина – кандидат у дійсні члени МАН України (спеціальність - математика, 2005р.) з теми «Функціональні залежності, що містять цілу і дробову частину числа». З цієї же теми вчителькою розроблена програма спецкурсу, який використовується в 11 класі на заняттях факультативу. За останні п'ять років 9 її учнів стали призерами районної олімпіади з математики, а троє з них – учасниками обласної олімпіади.

Вивчення навчальних тем Олена Петрівна Ленц організовує за алгоритмом: мотивація навчальної діяльності з теми, що вивчається; засвоєння теоретичного матеріалу теми і його застосування в найпростіших ситуаціях; уроки досягнення обов'язкових результатів; проведення самостійних робіт на рівні обов'язкових результатів; розв'язування задач підвищеного рівня складності, відшліфування вмінь розв'язування завдань на рівні обов'язкових результатів; виконання повторної перевіркової роботи, включення до неї завдань підвищеного рівня складності; самостійне розв'язування завдань підвищеного рівня складності; узагальнення та систематизація знань, залік з теоретичного матеріалу; підсумкова контрольна робота.

Організація вивчення матеріалу за такою схемою, строга логічність, послідовність уроків, застосування дидактичних різнорівневих матеріалів, інноваційних методичних розробок дозволяє вчительці одержувати такі практичні результати:

- надати учням можливість оволодіти навчальним матеріалом в індивідуальному темпі, в індивідуальному просторі;
- здійснювати на високому методичному рівні керівництво навчальною діяльністю різних груп учнів та індивідуальними суб'єктами;
- створювати комфортні умови для учнів із творчою співпрацею двох сторін: вчителя-педагога і школяра;
- інтенсифікувати процес навчання, реально підвищувати ефект. Досить ефективно у вчительки спрацьовує лекційна, практично-залікова системи викладання математики у старших класах. Навчання за цією системою підвищує вимоги до підготовленості учнів, їх уміння слухати, конспектувати, виділяти головне, працювати з довідковою літературою, виробляти вміння самостійно вчитись, самостійно розв'язувати задачі в процесі підготовки до підсумкових робіт.

Типи та структури уроків вчителькою відпрацьовані, її методична та наукова організація праці – висока, оптимальна, а отже, і ефективна.

Педагог вважає, що майбутнє тільки за вихованими професіоналами, бо сама – дисциплінована, вимоглива, цілеспрямована, рішуча, сумлінна у виконанні обов'язків.

Величко Інна Аркадіївна, вчитель образотворчого мистецтва ЗОШ І-ІІІ ступенів № 28 м. Житомира.

Наукова тема, над якою працює педагог – «Національно-патріотичне виховання школярів засобами краси та мистецтва рідного краю».

Інна Аркадіївна Величко – переможниця конкурсу у номінації «образотворче мистецтво» серед вчителів шкіл міста, що брали участь у міському турі Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2007».

Учитель за покликом, досконало знає свій предмет, психолого-педагогічні основи навчання і виховання, володіє сучасною методикою викладання має власний стиль навчання. Постійно працює над самовдосконаленням, підвищенням результативності і якості праці. Вчитель вищої кваліфікаційної категорії.

Творчо підходить до організації навчально-виховного процесу, широко впроваджує на своїх заняттях сучасні освітні технології, які допомагають їй зробити процес пізнання та творчої діяльності учнів цікавим, різноманітним, ефективним.

Кожен урок Інни Аркадіївни відзначається оригінальністю форми, глибиною змісту, сприятливою атмосферою засвоєння учнями навчального матеріалу.

Учитель формує в учнів творче бачення світу: вміння відчувати, сприймати красу, аналізувати, порівнювати, творити. Проводить нестандартні уроки, обґрунтовано апробує інтерактивні методи навчання, має власні методичні напрацювання у викладанні предмета. Створюючи проблемні ситуації, використовуючи наочні матеріали, творчі завдання, вчитель спонукає дітей до активної праці, формує здатність бути дослідником, творцем, активним учасником навчального процесу. Неодноразово її учні ставали переможцями і призерами міських, обласних, Всеукраїнських творчих конкурсів. Член спілки художників України.

І. Величко – відповідальна, принципова, ерудована, не зупиняється на досягнутому. Користується авторитетом і повагою колег, учнів, батьків.

Деркач Олена Іванівна, вчитель початкових класів Житомирського екологічного ліцею № 24.

Наукова тема, якою займається О. Деркач, – «Екологічне виховання молодших школярів».

Олена Іванівна – молодий, перспективний, талановитий, здібний, невтомний, наполегливий, артистичний педагог.

Успіх її праці, єдність навчання і виховання забезпечується особливою увагою до розвитку дитячої особистості з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей, створенням такої атмосфери, коли діти відчують радість, пізнання творчої праці. У них розвивається інтерес до навчання, виробляються навички самовиховання. Особливу увагу звертає на максимальну активізацію пізнавальної діяльності дітей. Цьому сприяють оптимальні форми і методи навчання, творчі завдання, проблемні ситуації. Олена Іванівна велику увагу приділяє формуванню в учнів загальнонавчальних умінь і навичок. Уміло заохочує вихованців до співробітництва, вчить порівнювати, аналізувати, самостійно думати.

Олена Іванівна ставить у центр своєї уваги особистість учня, його індивідуальність, рівень підготовленості, бажання і здатність вчитися. Широко запроваджує диференційовані, активні та інтерактивні форми роботи. Вчить дітей працювати, любити працю, бути бережливими, розвиває почуття відповідальності за доручену справу. Виховує свідому дисципліну. Значну увагу приділяє вихованню екологічної культури та екологічної свідомості.

Вчителька дає своїм підопічним глибокі і міцні знання. Якість успішності становить 70%.

Олена Іванівна впроваджує в практику роботи досвід вчителів-новаторів. Ділиться своїм досягненням, має власні напрацювання. Один з виховних заходів опублікований в збірці «Формування екологічної свідомості починається з малку», яка видана ЖОУЕНТУМ спільно з Житомирським екологічним ліцеєм № 24 та розповсюджена по районах Житомирської області.

Ісаєва Олена Василівна, вчитель хімії Довбиської ЗОШ I-III ступенів Баранівського району.

Олена Василівна Ісаєва працює над проблемою: «Формування особистості, її життєвої та соціальної компетенції шляхом розвитку експериментальних умінь, дослідницької проектної діяльності».

Ісаєва Олена Василівна працює на посаді вчителя з 1997 р. За час роботи показала себе як здібна, творчо працююча особистість. Вона – спеціаліст I категорії, нагороджена грамотою обласного управління освіти і науки облдержадміністрації.

О. Ісаєва має глибокі теоретичні знання, високу фахову та методичну підготовку. Діяльності цього педагога властивий творчий пошук.

Вона активно впроваджує новітні технології, які забезпечують дослідницьку діяльність учнів, сприяють оволодінню учнями досвідом творчої діяльності.

У своїй роботі використовує різні форми навчальної діяльності: лекції з проблемним викладом навчального матеріалу, семінарські та залікові заняття, конференції, створення навчально-дослідницьких проектів, розв'язання задач, що включають проектування приладів розв'язування експериментальних задач.

Для ефективного проведення уроків та розвитку в учнів пізнавальної активності Олена Василівна розробила опорні конспекти, які використовує на уроках засвоєння нових знань (при роботі з великим об'ємом інформації) та на уроках узагальнення і систематизації знань.

Чільне місце на уроках і в позаурочний час педагог відводить розв'язуванню ускладнених і комбінованих задач, складанню алгоритмів їх розв'язків.

Учитель забезпечує реалізацію принципів розвивального надання та здійснення диференційованого підходу до учнів.

Послідовна реалізація вищезазначених напрямків у роботі О. Ісаєвої забезпечує формування у старшокласників основ наукового світогляду.

Велика увага приділяється досягненню тісного взаємозв'язку роботи учнів на уроках з їх позаурочною діяльністю. З цієї метою у школі систематично проводяться хімічні конкурси, тижні, організована робота факультативу, гуртка «Юний хімік». Усе це позитивно впливає на формування в учнів норм загальнолюдської моралі.

Закономірними є і результати: 2 переможці III етапу Всеукраїнської олімпіади з хімії.

Характерний для педагога ще й критичний самоаналіз власного досвіду, що є надійною основою постійного зростання її педагогічної майстерності.

Олена Василівна бере активну участь в роботі обласної школи ППД вчителів хімії.

Ісаєва Олена Василівна інтелектуальна, дисциплінована, вимоглива, користується авторитетом серед учнів, батьків та вчителів.

Янович Ольга Антонівна, вчитель географії Головинської гімназії Черняхівського району

Янович Ольга Антонівна – старанний, грамотний педагог, умілий організатор дитячого колективу. Досконало володіє методикою викладання географії. Використовує інноваційні технології навчання. Раціонально і ефективно впроваджує елементи дослідницької роботи на уроках та в позаурочний час, забезпечує продуктивність уроків. Її уроки – це постійний пошук шляхів удосконалення навчально-

виховного процесу, практичного впровадження новинок географічної освіти, постійного і безперервного екологічного виховання дітей. Учителька спирається на особистий досвід учнів, враховує прагнення школярів до самовираження, до самоствердження у процесі навчальної діяльності. Переважна більшість її учнів успішно володіє знаннями з географії рідного краю. Вони активно під вмілим керівництвом Ольги Антонівни вивчають сучасне життя малих річок свого мікрорайону, зокрема річки Бистріївку, струмки Верхолужжя. Її учень Нестерчук Сергій став абсолютним переможцем II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Житомирського територіального відділення Малої академії наук України в секції «Геологія», який захищав роботу на тему: «Лабрадорит як втілення багатств, надр Головинської землі».

Систематична діяльність екологічного гуртка, яким вона керує, має високі результати: дослідницька робота «Струмок Верхолужжя» визначена кращою на Всеукраїнському конкурсі «Сто чудес України» за напрямком «Чарівний світ природи».

Неодноразово члени гуртка були переможцями обласних еколого-геологічних змагань. Її учні – активні учасники МАН. Вони готують наукові роботи і мають високі показники. Все це свідчить про високу результативність її праці. Природжене покликання педагога і набуті наполегливою працею знання вона віддає своїм вихованцям, учням гімназії, розуміючи, що якщо до справи підходити творчо – зернини педагогічного досвіду переростуть у плоди методичних напрацювань.

Ольга Антонівна – активний учасник районного методичного об'єднання вчителів географії. Бере активну участь в організації та проведенні II туру олімпіади юних географів-краєзнавців, Дня відкритих дверей для молодих спеціалістів. На базі Головинської гімназії було проведено районний семінар-практикум вчителів географії на тему: «Організація науково-дослідницької роботи в процесі вивчення географії».

Вона є членом творчої групи вчителів географії, які займаються вивченням географії рідного краю, та товариства охоронців річки Бистріївки, співавтором нарисів: «Соціально-економічний розвиток Черняхівського району».

Бере активну участь у внутрішньошкільній методичній роботі, проводить відкриті уроки, виступає з доповідями, рефератами на методичному об'єднанні природничого циклу. Ділиться з колегами власним досвідом, творчим надбанням. Працює над впровадженням елементів дослідницької роботи в процесі вивчення географії. Постійно представляє свої роботи на районну педагогічну виставку. Активний учасник районних методичних заходів, переможець II туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року - 2006» в номінації «Географія».

Постійно працює над підвищенням свого фахового рівня. О. Янович справедлива, тактовна, поважає дитячу особистість, користується заслуженою повагою та авторитетом серед учнів, колег, батьків, громадськості.

Багаторічна сумлінна праця вчительки неодноразово була відзначена грамотами райвно, управління освіти і облдержадміністрації; почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, знаком «Відмінник освіти України».

Вся її педагогічна діяльність слугує прикладом для молодих колег, для яких вона є бездоганим наставником.

Кобилінський Володимир Іванович, учитель інформатики Овруцької гімназії ім. А. Малишка

Кобилінський Володимир Іванович працює в Овруцькій гімназії ім. А. Малишка з 1981 року. Спочатку він працював на посаді вчителя математики, фізики, потім – учителя інформатики. За час роботи в школі показав себе як талановита, творчо працююча людина. Він - спеціаліст вищої категорії, має звання «учитель-методист», нагороджений значком «Відмінник народної освіти УРСР».

В.І. Кобилінський досконало володіє методикою викладання інформатики, сміливо впроваджує новітні технології. Загальна ерудиція, глибоке знання предмета, постійний пошук шляхів вдосконалення – ось що характеризує вчителя. Всю свою роботу на уроках та в позаурочний час спрямовує на забезпечення гармонійного розвитку особистості дитини. Має власну методичну систему викладання, яка відповідає вимогам особистісно орієнтованого навчання. На уроці приділяє багато уваги роботі як з творчо обдарованими, так і з невстигаючими учнями.

Уроки Володимира Івановича відрізняються новизною та творчим підходом до їх підготовки і проведення, вони цікаві і насичені різноманітною інформацією, яка подається в різних формах з використанням кодоскопа, комп'ютерної локальної мережі, мультимедійного проектора. Різні методи роботи (уроки-лекції з використанням опорних листів та комп'ютерних презентацій, семінари, магнітофонні диктанти, електронні тренажери, творчі роботи та конкурси) розвивають інтелект, увагу, пам'ять, підвищують пізнавальну активність, *сприяють* розвитку логічного мислення у дітей.

Для ефективного проведення уроків В. Кобилінський створив пакети демонстраційних та контролюючих комп'ютерних програм, розробив опорні листи для супроводу уроків-лекцій, підготував збірники задач для використання на уроках, факультативних та гурткових заняттях. Учні з великим інтересом ставляться до вивчення інформатики, мають високі досягнення у навчанні.

Велику увагу вчитель приділяє кабінету та його оснащенню. За роки своєї педагогічної діяльності він створив та обладнав 5 кабінетів: кабінет фізики в В. Хайчанській середній школі (1978 р.), де починав працювати по закінченню інституту, кабінети фізики (1986 р.), інформатики (1988 р.) та інформаційно-комунікаційних технологій (2005 р.) в своїй рідній школі та кабінет інформатики в ЗОШ № 3, де працював вчителем інформатики за сумісництвом.

З метою підвищення інтересу учнів до вивчення інформатики вчитель проводить велику позакласну роботу. З 1990 року при кабінеті працює клуб «Computer Land», де учні підвищують рівень своєї теоретичної та практичної підготовки. Учні Володимира Івановича щороку займають перші місця на районних олімпіадах із програмування та конкурсах користувачів ПК, беруть участь в обласних олімпіадах і конкурсах.

Під керівництвом Володимира Івановича група учнів працює у шкільному науковому товаристві «Еліта». Кожного року одна-дві наукові роботи з програму-

вання подаються на конкурс-захист до Житомирського обласного відділення МАН України.

Сам Володимир Іванович брав участь у районних (двічі – 1992 р., 1993 р.) та обласному (1993 р.) конкурсах «Учитель року». Його робота, надіслана на обласну педагогічну виставку «Сучасна освіта Житомирщини – 2004», удостоєна Диплому II ступеня управління освіти і науки, а сценарій його шоу-лекції опубліковано в журналі «Педагогічна Житомирщина» (2005 р., № 6).

За результатами перевірки стану викладання інформатики в районі працівниками Житомирського обласного інституту післядипломної освіти (2003 р.) було рекомендовано досвід учителя В. Кобилинського розповсюдити серед учителів району.

В. Кобилинський дисциплінований, вимогливий, користується авторитетом серед учнів, батьків та вчителів. Про нього неодноразово писала районна газета «Зоря».

Володимир Іванович бере активну участь у громадському житті гімназії та міста. Він – голова районного методичного об'єднання вчителів інформатики. Неодноразово обирався головою профкому школи, був депутатом міської ради попереднього скликання.

Філоненко Галина Олексіївна, вчитель німецької та англійської мов Пилиповицької ЗОШ I - III ступенів Новоград-Волинського району

Тема, над якою працює Г. Філоненко, – «Інтерактивні методики роботи на уроках німецької мови».

Галина Олексіївна – вчитель вищої кваліфікаційної категорії. За високий професіоналізм, ерудицію, міцні та глибокі знання учнів їй присвоєно звання «Старший вчитель». У школі працює 16 років. Вона - голова районної школи передового педагогічного досвіду вчителів німецької мови.

Досконало володіє технологією особистісно орієнтованого навчання. Усвідомлений вибір методів навчання, глибоке розуміння їх системного взаємозв'язку й зумовленості цілям, змісту навчання і виховним потребам учня, на задоволення яких воно спрямоване, лежать в основі її педагогічної діяльності.

Широко використовує в комплексі різноманітні форми, методи і прийоми навчання з метою активізації пізнавальної діяльності всіх, без винятку, учнів шляхом взаємозв'язку: вчитель – учень – учні – вчитель.

Галина Олексіївна вміло поєднує традиційні, інноваційні та інтерактивні методи навчання. Застосування лічилок, пісень, прислів'їв та ігор допомагає вчительці умовно залучати дітей до життєвих ситуацій з усією їх складністю та суперечливістю, що створює повний взаємозв'язок між змістом навчання і реальним життям.

З метою зацікавленості учнів у глибокому засвоєнні програмового матеріалу вона завжди ретельно добирає дидактичне оснащення навчально-виховного комплексу занять. Урок для неї - це мистецтво викладання. Широко застосовуючи пісенно-музичні матеріали, вчителька вміло веде учнів по країні, мову якої вивчають. Музичні вправи та пісні є улюбленими прийомами для учнів школи при засвоєнні ними фонетики, граматики, лексики.

Гра в роботі вчительки є формою уроку або його елементом. При цьому Галина Олексіївна глибоко розуміє твердження великого педагога К. Ушинського, що для дитини гра – це «дійсність, і дійсність значно цікавіша, ніж та, яка її оточує. Цікава вона для дитини тому, що зрозуміла, а зрозуміла тому, що частково є її власним творінням». Застосування Галиною Олексіївною гри допомагає учням здійснювати перехід від засвоєння матеріалу на репродуктивному рівні до репродукування ідей. Гра виховує потребу знати, щоб не опинитися поза грою.

Систематизації набутих знань сприяє застосування у роботі вчительки інформаційних та порівняльних схем, таблиць.

Значну увагу приділяє вона обговоренню результатів кожного уроку. Г. Філоненко постійно підвищує свій фаховий рівень.

Більшість учнів, яких навчає Галина Олексіївна, вміло використовують набуті знання на практиці. Вони щороку радують її перемогами в олімпіадах з німецької мови. Серед її випускників багато студентів вузів.

Галина Олексіївна сумлінна в роботі, авторитетна серед колег, односельчан, учнів та їх батьків.

Дацюк Вадим Броніславович, керівник гуртка стендового моделювання Житомирського районного центру дитячої та юнацької творчості.

Тема, над якою працює педагог, – „Розвиток в учнів технічних умінь та навичок”.

Гурток стендового авіамоделювання був створений при Житомирському районному центрі дитячої та юнацької творчості на базі Високопільської ЗОШ І - ІІІ ст. №1 в 1995 р. На цей час В. Дацюк мав особистий досвід стендового авіамоделювання в 20 років. Тому після кількох років пошуку методів, форм, засобів і прийомів роботи вирішив віддати перевагу авторській діяльності. У 2000 році розроблена навчальна програма гуртка стендового моделювання. Популяризуючи діяльність гуртка, проведено персональну виставку робіт місцевого значення та на рівні області, виконано розробки нетрадиційних методик і проведення заходів, з використанням інноваційного потенціалу нових форм знань з пізнавальними та розвиваючими компонентами. Розроблені методичні рекомендації до вивчення окремих розділів, тем занять гуртка, описи та креслення приладів, моделей і обладнання для використання в навчальному процесі позашкільної установи згідно з програмою гуртка.

Спираючись на співпрацю та обмін досвідом роботи з керівником гуртка Лугинського БДТ Ю. Надубовичем, розроблено Положення про обласну виставку-конкурс з стендового моделювання, за якою в 2006 році пройшли обласні змагання.

Маючи епізодичну підтримку з боку адміністрації райвно та неодноразову підприємців та батьків, вихованці гуртка стендового моделювання ЦЦЮТ 23 рази ставали призерами обласних, 9 – Всеукраїнських змагань «Інтермодель».

Як керівник гуртка В. Дацюк проводив відкриті заняття для керівників гуртків та директорів шкіл району. Нетрадиційне відкрите заняття гуртка стендового авіамоделювання на тему «П'ять ескізів Великої Вітчизняної» у формі рекламної виставки-конкурсу було проведено для директорів позашкільних закладів області,

учасників науково-практичного семінару, який був організований на базі Житомирського районного центру дитячої та юнацької творчості.

Як керівник гуртка посів I місце серед дорослих на Всеукраїнських змаганнях «Інтермодель – 2003» у розділі «Діарама». З 2000 р. В. Дацюк щорічно бере участь в обласному заочному конкурсі на кращу науково-методичну розробку з питань позашкільної освіти. Робота гуртка висвітлювалась у районній, обласній і республіканській пресі, на телеканалах «Інтер», «ICTV», «Житомир», у радіомовних програмах. Троє кращих гуртківців відпочивали в МДЦ «Артек».

Наступна мета педагога – розробити комплексну інтегровану навчальну програму для вищого рівня класифікації гуртків.

Паламарчук Микола Костянтинович, керівник гуртка «Декоративний розпис» Ушомирської ЗОШ I-III ступенів Коростенського району.

Наукова проблема, над якою працює педагог, – «Декоративний розпис».

Паламарчук Микола Костянтинович вдало поєднує сучасні форми та методи організації занять гуртка. Експериментує, веде дослідницьку роботу, член творчої групи вчителів образотворчого мистецтва **району**, співпрацює з Інститутом педагогіки АПН України.

Основними складовими його системи є обізнаність із сучасними технологіями у галузі освіти та традиціями і тенденціями українського народного мистецтва. Він знайомить учнів із основами мистецтва, вдало оперує спеціальними термінами. Велике виховне значення має його особистий приклад як майстра, демократизм та вміння працювати з **дітьми**.

Микола Костянтинович залучає учнів до виконання тренувальних і творчих робіт та до участі у презентаціях, конкурсах, виставках, демонстраціях, творчих звітах, екскурсіях. Практикує підготовку помічників-консультантів із числа найдосвідченіших гуртківців. Обладнав кабінет образотворчого мистецтва, де проводить заняття гуртка. Організував виготовлення обладнання та пристосувань на основі власних розробок.

Паламарчук М.К. є ініціатором широкого впровадження нових інформаційних технологій. Його вихованці використовують комп'ютери для створення малюнків та збереження у цифровому форматі декоративних композицій, для підготовки презентацій, рефератів, звітів.

Систему організації занять дітей у гуртку «Декоративний розпис», яку він практикує в останні роки, можна класифікувати як авторську. Працює за розробленою ним програмою, що була узгоджена і рецензована професіоналами та науковцями. Члени гуртка **не** тільки стають гарними **майстрами** пензля, а й засвоюють основні положення, класифікації та **наукові** поняття з основ мистецтва. Заняття активізують утвердження громадянської позиції гуртківців, їх пізнавальну і творчу діяльність, спонукають до вивчення та збереження культурної спадщини українського народу.

Діти створюють власні стилізовані художні форми, застосовують набуті у гуртку вміння у процесі оздоблення предметів із різних матеріалів. Його вихованці достойно представляють свої знання і вміння на районних та обласних конкурсах, виставках і олімпіадах. Упродовж трьох останніх років є призерами обласного кон-

курсу-захисту робіт Малої академії наук у секціях «Українське народне мистецтво» та «Мистецтвознавство». А сам керівник - учасник районних та обласних педагогічних виставок, лауреат обласного конкурсу «Вчитель року – 2003» як учитель образотворчого мистецтва, переможець обласного конкурсу «Вчитель року – 2006» у номінації «Керівник гуртка» декоративно-прикладного напрямку.

Сумлінний, дисциплінований, працелюбний. Любить **дітей**, користується авторитетом та повагою серед колег, батьків, жителів села. Вп'яте обирається депутатом Ушомирської сільської ради. Учасник народного хорового колективу.

Суржан Ігор Вікторович, керівник шоу-театру «КЛЕМ» Центру творчості дітей і молоді м. Житомира

Тема наукових пошуків: «Створення сприятливих умов для розвитку творчої індивідуальності, забезпечення формування і розвиток особистості кожного гуртківця засобами колективної життєдіяльності творчого колективу».

Суржан Ігор Вікторович працює в ЦТДіМ з 1986 року. Він засновник і організатор шоу-театру «КЛЕМ». За час існування колективу керівник згуртував навколо себе колектив однодумців – любителів музики, співу, танців.

У своїй роботі Ігор Вікторович виявляє високий рівень професіоналізму і творчої ініціативи. Досконало володіє ефективними формами і методами навчально-виховного процесу, заняття відзначаються чіткою структурою, методичним навантаженням, емоційним піднесенням.

Творчий підхід до роботи дає йому змогу не тільки ознайомити дітей зі світом естрадного мистецтва, але й дарує кожній дитині шанс відчувати себе особистістю, яка може розкрити свої таланти та обдарування на сцені.

Керівник постійно знаходиться в пошуку нових форм і методів роботи. Упроваджує активні форми навчання, а саме: роботу в творчих групах, нестандартні ситуації, взаємоконтроль, рецензування, пошукову роботу, дискусійні форми, індивідуальну роботу, уміло формує почуття відповідальності кожного гуртківця за окрему ділянку творчої справи.

Конструктивний підхід до організації роботи допоміг керівникові розробити оптимальну методику занять, вибрати найбільш ефективні форми роботи та передбачити результат колективної творчої праці гуртківців. У творчому доробку І. Суржана багато авторських напрацювань щодо організації відпочинку дітей та молоді. Розроблені сценарії оригінальних розважальних, інформаційно-пізнавальних програм, сценарії дискотек та масових заходів. Ним розроблена авторська технологія ДУМА – Друзі, Усмішка, Мова, Артистизм.

Педагогічна майстерність, уміння відчувати духовний стан дитини, враховуючи індивідуальні можливості кожного вихованця, допомагають Ігорю Вікторовичу розвивати у дітей гарний художній смак, акторську майстерність, фізичну досконалість, бажання самовдосконалюватись.

За високі творчі досягнення колективу шоу-театру «КЛЕМ» у 1997 році було присвоєно звання «Зразковий художній колектив», який є неодноразовим переможцем місцевих, обласних, Всеукраїнських, Міжнародних конкурсів та фестивалів, а праця керівника відзначена грамотою Міністерства освіти і науки України та нагрудним знаком «Відмінник освіти України».

3. ЗАГАЛЬНОНАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ТИПУ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ ОБЛАСТІ

Законом України «Про освіту» передбачено, що для розвитку здібностей, обдарувань і талантів дітей створюються гімназії, ліцеї і колегіуми. Ця норма закону стимулювала відкриття навчальних закладів, покликаних відродити і примножити інтелектуальний потенціал України, що дають можливість учням здобути знання понад обов'язковий загальноосвітній рівень, розкривають та сприяють реалізації їх індивідуальних творчих здібностей і обдарувань. Як показує світовий досвід, у таких «альтернативних» навчальних закладах мають навчатися не менш як п'ять відсотків усіх школярів.

Гімназія визначається чинним Законом України «Про загальну середню освіту» як загальноосвітній навчальний заклад II – III ступенів із поглибленим вивченням окремих предметів відповідно до профілів.

Загальноосвітній навчальний заклад III ступеня з профільним навчанням і допрофесійною підготовкою має право на статус «ліцею».

До колегіумів законодавство про школу відносить загальноосвітні заклади III ступеня філологічно-філософського або культурно-естетичного профілів.

У 2007/2008 навчальному році на Житомирщині функціонували 3 колегіуми, 6 ліцеїв і 21 гімназія.

Першим у цій когорті став обласний педагогічний ліцей, створений у 1991 році на базі колишньої школи-інтернату. Його специфікою є педагогічна спрямованість підготовки вихованців, переважно з сільської місцевості. Профілі навчання сформовані відповідно до соціального замовлення, оскільки ліцей входить до навчально-науково-виробничого комплексу «Полісся» Житомирського державного університету імені Івана Франка. Заклад є єдиним, що працює у цілодобовому режимі, учні його утримуються за рахунок обласного бюджету. За період свого існування ліцей закінчили 1892 учні, з яких 1870 стали студентами вищих навчальних закладів.

З 2007 року обласний педагогічний ліцей очолює Людмила Віталіївна Коріна, талановитий учений-педагог, досвідчений організатор освіти, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Вихованці ліцею активно залучаються до науково-дослідницької роботи та пошукової діяльності за багатoproфільними навчальними програмами і курсами з математики, хімії і біології, української мови і літератури та основних європейських мов, фізики, хореографії, економіки.

У закладі успішно реалізується комплексна програма «Творча обдарованість», успішно впроваджуються перспективні освітні технології, розробляються авторські адаптивні навчальні програми.

Піонером серед закладів нового типу в обласному центрі стала Житомирська

гімназія № 1, яка розпочала свою діяльність у 1999 році. У 2006 році вона виборола звання лауреата Всеукраїнського конкурсу «Сто кращих шкіл України» в номінації «Школа педагогічного пошуку».

Далеко за межами України відома Житомирська гуманітарна гімназія № 23 імені М. Очерета. Завдяки високій ефективності навчально-виховного процесу гімназія визнавалася кращим загальноосвітнім закладом обласного центру у 1999, 2003 і 2007 роках. Директор гімназії Ніна Володимирівна Купрійчук – заслужений працівник освіти України, переможець конкурсу «Сто кращих керівників шкіл України», що проводився у 2007 році.

Щороку учні гуманітарної гімназії перемагають у національних фіналах Всеукраїнських учнівських олімпіад із базових навчальних предметів, беруть найактивнішу участь у міжнародних програмах обміну учнівської молоді.

Гімназія протягом тривалого часу плідно співпрацює з Британською Радою, Американськими радами з міжнародної освіти, Міжнародною фундацією шкіл дружби LIFE-LINK (Швеція).

Житомирська гуманітарна гімназія № 23 – єдиний в області колективний член об'єднання Асоційованих шкіл ЮНЕСКО.

Першим закладом альтернативного типу з сільської місцевості стала Слободороманівська школа-гімназія Новоград-Волинського району, реорганізована з середньої школи у 2001 році за підтримки экс-голови Верховної Ради України В. Литвина.

Найбільш визначним у розширенні мережі закладів нового типу став 2003 рік. Такого статусу набули 12 шкіл, з яких 6 були реорганізовані в гімназії, 5 – у ліцеї, 1 – у колегіум. Найбільш активну позицію зайняли в цьому освітяни Черняхівського району – тут переважно у сільській місцевості з'явилися 3 гімназії та спортивний ліцей.

На базі приватного вищого навчального закладу «Інститут підприємництва та сучасних технологій» у м. Житомирі розпочав роботу ліцей за профілями економічного та інформаційного спрямування.

Практика розширення мережі закладів альтернативного типу набула продовження і в наступному періоді. У 2004 році кількість гімназій збільшилась ще на 4 заклади, а Житомирську загальноосвітню школу I-III ступенів № 24 було реорганізовано в екологічний ліцей з урахуванням значних напрацювань та досягнень педагогічного колективу в галузі навчання природничих предметів та природоохоронного виховання учнів.

Протягом 2005 року ще 7 загальноосвітніх навчальних закладів у різних регіонах Житомирщини набули статусу гімназії та одна школа – ліцею.

У 2006 році розпочала свою діяльність Житомирська приватна гімназія «ОР АВНЕР».

У режимі гімназій із 2007 року стали функціонувати ще 2 навчальні загальноосвітні заклади.

Ознакою високої ефективності роботи гімназій, ліцеїв, колегіумів є результативність їх роботи. Серед 527 призерів обласних олімпіад 2007 року – більше половини представників саме з них. З 23 школярів Житомирщини, які стали кращими

у фіналах Всеукраїнських олімпіад з базових навчальних предметів, 12 – ліцеїсти та гімназисти.

Позитивно, що останніми роками проблемі створення шкіл альтернативного типу все більше уваги надають у сільських місцевостях, що відповідає державній політиці України в забезпеченні рівного доступу до якісної освіти за місцем проживання учнів. У цьому контексті необхідно назвати Миропільську та Білилівську гімназії Ружинського району, Озерненську і Новогуївинську гімназії Житомирського району, Гришковецьку гімназію Бердичівського району, Вацлавпільську гімназію Червоноармійського району, визнану переможцем Всеукраїнського конкурсу на кращу модель сучасної сільської школи.

Крім гімназій, ліцеїв та колегіумів у різних куточках Житомирщини для учнів різного віку створено 45 загальноосвітніх навчально-виховних комплексів, у яких функціонує 46 дошкільних відділень, чимало гімназійних та ліцейних класів. Усе це дозволяє повніше задовольнити потребу молоді в якісній загальній освіті та до-професійній підготовці.

З метою апробації та активного впровадження в практику роботи інформаційно-комунікативних і педагогічних технологій, ефективних форм і методів навчання та виховання учнів, у загальноосвітніх закладах області успішно здійснюється експериментальна та інноваційно-дослідна робота. Високу результативність навчально-виховного процесу показала Новосілівська загальноосвітня школа І ступеня Черняхівського району, яку було визнано опорною в реалізації проекту Примірного положення про «школу-родину» (Наказ управління освіти і науки Житомирської державної адміністрації від 20.06.2006 року № 231). В Новосілівській загальноосвітній школі було створено належні умови для повноцінної організації навчально-виховного процесу, забезпечення одноразового безкоштовного харчування вихованців. Було проведено діагностико-психологічне обстеження та поглиблений медичний огляд школярів, розроблено відповідні рекомендації для учителів та батьків. За участі методичного кабінету відділу освіти Черняхівської райдержадміністрації було розроблено і відповідним чином затверджено робочий навчальний план на 2006/2007 н.р. Для навчання було зараховано 15 учнів, з них четверо – до першого класу. Значну увагу протягом всього періоду апробації було приділено питанням педагогічної освіти батьків.

Враховуючи специфіку експериментального навчального закладу, режим роботи «школи-родини» передбачав, згідно з рекомендаціями психологів, раціональне чергування навчальних і розвивальних занять, сну та активного відпочинку, роботи за напрямками родинного виховання, фізичних вправ та ігор, занять за інтересами. Перебування учнів у школі протягом дня було організовано у двох підгрупах – для школярів 6-7 та 8-9 років.

Успіху апробації сприяли постійні контакти та співпраця з батьками учнів. Протягом року в школі систематично проводилися відкриті уроки для батьків, спільні родинні свята, педагогічні консультації, здійснювався єдиний план виховної роботи, було відповідним чином визначено тематику виховних годин та масових заходів зі школярами.

Підсумкове обстеження засвідчило, що переважна більшість учнів показала

достатній рівень навчальних досягнень із базових дисциплін, майже третина дітей засвоїла програмний матеріал на середньому рівні, а близько 10 відсотків вихованців експериментальної школи домоглися високого рівня навчальних досягнень.

Організація навчально-виховного процесу відповідно до запропонованого Примірного положення про «школу-родину» в цілому дозволила протягом навчального року забезпечити в експериментальній Новосілківській загальноосвітній школі I ступеня Черняхівського району доступ дітей до якісної початкової освіти в умовах навчального закладу з малою чисельністю учнів та одним учителем. Апробація довела доцільність створення подібних навчальних закладів I ступеня з малою чисельністю учнів та підтвердила позитивні якості розробленого Міністерством освіти і науки України «Примірного положення про «Школу-родину».

Статус експериментального навчального закладу на час проведення експерименту надано Бердичівській загальноосвітній школі-інтернату I-III ступенів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Саме тут згідно з Наказом управління освіти і науки Житомирської облдержадміністрації від 13 вересня 2007 року проводиться освітній експеримент регіонального рівня за темою «Формування та розвиток особистісних компетенцій вихованців з метою забезпечення їх успішної та «м'якої» соціалізації в умовах закладу, альтернативного до інтернатного – соціально-освітній центр». Керівником експерименту призначено заступника начальника управління освіти і науки облдержадміністрації О. Липовецьку. Ініціатором експерименту є Тарнопольська Лариса Леонідівна – директор Бердичівської загальноосвітньої школи-інтернату I-III ступенів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Завдання експерименту полягають у наступному:

- Розробити теоретико-методологічні основи проектування закладу типу соціально-освітній центр, визначити ключові компетентності, що формуються СОЦом.
- Поетапно впровадити виховні родинні групи та здійснити перехід від колективної форми виховання до родинної.
- Створити належні умови для забезпечення цілісного розвитку особистості, її емоційно-почуттєвої сфери шляхом духовного збагачення та творчої участі у спільних видах діяльності (творчих об'єднаннях, студіях, центрах) спортивного та культурного спрямування.
- Вивчити та узагальнити досвід роботи зі створення закладів із сімейними формами виховання за кордоном, в Росії та Україні з метою трансформації та адаптації елементів родинного виховання у закладі нового типу – СОЦ.
- Упроваджувати інноваційні психолого-педагогічні, зокрема мистецькі, технології духовного єднання педагогів та вихованців.
- Розробити модель розвитку життєвої компетентності в учнівської молоді.
- Здійснення комплексного соціально-психолого-медико-педагогічного супроводу вихованців.
- Налагодження родинних взаємостосунків із біологічною родиною дітей з метою розуміння моделі й технології життя в сім'ї.
- Удосконалення роботи щодо професійного самовизначення випускників, подолання проблем, які заважають їм зберегти людську гідність і самостійно дося-

гти бажаних результатів у різних сферах.

- Формування особистості, здатної до пізнання і пошуку особистого «Я».

Соціально-освітній центр – навчально-виховний заклад, що забезпечує соціальний захист дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної і правової допомоги, в якому створені належні умови для проживання та виховання формами, наближеними до сімейних, різнобічного розвитку дітей, здобуття певного рівня освіти, професійної орієнтації та підготовки дітей до самостійного життя.

Центр створюється для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, у якому вони перебувають від 6 років до здобуття базової чи повної середньої освіти на повному державному утриманні.

В умовах експерименту в навчально-виховному процесі впроваджується:

- Положення про соціально-освітній центр «Софія»;
- Положення про родинну виховну групу школи-інтернату для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- Експериментальна програма психологічного супроводу виховних груп родинного типу;
- Експериментальна програма формування навичок самопізнання, самовиховання, самоосвіти, самоствердження, самовираження, саморегуляції, самореалізації «Шлях до самореалізації» (5-9 класи);
- Програма виховної роботи «Паростки надії» (1-4 класи);
- Експериментальна навчальна програма з технічної праці за спеціалізацією «Столяр-верстатник» (10-11 класи);
- Програма виховної роботи «Духовно-моральні засади родини» (10-11 класи);
- Програма з обслуговуючої праці за спеціалізацією «Кулінарія» (10-11 класи);
- Програма з інформатики за спеціалізацією «Оператор комп'ютерного набору» (10-11 класи).

Термін проведення експерименту – 2007-2008 – 2008-2009 навчальні роки.

У Житомирській області запроваджена мережа навчальних закладів, на базі яких здійснюється експериментальна та інноваційно-дослідницька робота.

4. КРАЩІ СЕРЕД КРАЩИХ ДИРЕКТОРІВ ШКІЛ ЖИТОМИРЩИНИ

Діяльність *директора школи* регламентується Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, згідно з яким директором може бути тільки громадянин України, який має вищу педагогічну освіту на рівні спеціаліста або магістра, стаж педагогічної роботи не менше 3 років, успішно пройшов атестацію керівних кадрів освіти у порядку, встановленому Міністерством освіти і науки України. Він є найвищою посадовою особою в школі, діє від імені школи, представляє її в усіх організаціях, розпоряджається її майном і коштами, укладає договори, видає фінансові доручення, відкриває у банку рахунок, розпоряджається кредитами, видає накази по школі, його вказівки є обов'язковими для її учнів та учителів.

Директор організує планування змісту та забезпечення навчально-виховного процесу, несе за нього відповідальність. До його обов'язків належить також піклування про здоров'я, безпеку учнів, про створення умов для позакласної та позашкільної роботи. Директор наділений адміністративною владою, і від уміння користуватися нею залежить його авторитет. Він не може бути консервативним виконавцем інструкцій, а мусить бути творчим керівником. Важливо, щоб він був наділений такими рисами, як демократизм, вимогливість, самовимогливість, чесність, відвертість, дипломатичність, мобільність, чуття нового тощо.

Директор школи керує роботою своїх заступників, узгоджує спільну діяльність адміністрації школи з громадськими організаціями, вчителів та учнів, відповідає за комплектування класів і працевлаштування випускників.

Одним із найголовніших напрямів його роботи є добір і керування педагогічними кадрами. У сфері його компетенції організація роботи ради школи, педагогічної ради, батьківського комітету, батьківського всеобучу, загальне керівництво методичною роботою, навчально-виховним процесом, координація позакласної роботи вчителів. Директор несе відповідальність за організацію роботи з охорони праці і техніки безпеки, забезпечення гігієни праці учнів і вчителів.

Учителем учителів називав директора школи В. Сухомлинський. „Якщо ви хочете бути хорошим директором, – писав він, – прагніть передусім бути хорошим педагогом – хорошим учителем-дидактом і хорошим вихователем не лише щодо тих дітей, яких ви навчаєте на своїх уроках, але й щодо всіх вихованців школи, довіреної вам суспільством, народом, батьками. Якщо ж ви, зайнявши посаду директора, вважаєте, що успіх залежить від якихось особливих адміністративних талантів, прощайтеся з думкою стати хорошим директором”.

Предметом особливої турботи талановитого педагога було формування творчого педагогічного колективу. На його думку, одним із секретів педагогічної творчості є пробудження в учителів інтересу до пошуку, до аналізу власної діяльності. Той, хто намагається розібратися в хорошому і поганому на своїх уроках, у своїх взаємовідносинах із вихованцями, той уже досяг половини успіхів. На основі багаторічного досвіду В. Сухомлинський прийшов до висновку, що самою сутністю

педагогічної творчості є думка, задум, ідея, пов'язані з тисячами повсякденних явищ. „Педагогічна ідея, – писав він, – це, образно кажучи, повітря, в якому парять крила педагогічної майстерності. Творча праця в нашій складній, багатогранній справі починається там, де загоряється іскра живої, трепетної думки, що шукає відповідь на питання, яке висувається життям. Без питання, без бажання знайти причинні залежності між явищами ця іскра ніколи не загориться. Питання, що запалює іскру творчості, виникає тоді, коли ти хочеш бачити свою справу, свою працю, результати своєї праці кращими, ніж вони є зараз, коли тобі не дає спокою думка: чому твої зусилля не приводять до того, до чого вони, здавалося б, повинні привести? Ви - директор школи, ви повинні, образно кажучи, повернути до колективу невідшліфований дорогоцінний камінь педагогічної праці саме тією гранню, яка відкрила б перед усіма вчителями цю думку, щоб вона схвилювала, стривожила всіх”.

Громовий Андрій Петрович:

директор міського ліцею при Житомирському державному технологічному університеті м. Житомира.

Стаж роботи на посаді директора закладу: 15 років.

Педагогічне звання: учитель-методист, доцент, кандидат технічних наук.

Нагороди, відзнаки: «Відмінник освіти України», грамоти МОМ України.

Життєве кредо Андрія Петровича: «Учити навчатися, учити працювати, учити боротися».

Ліцей створено як альтернативний заклад нового типу для становлення творчої особистості, повного розкриття здібностей і талантів учнів, гуманізації та гуманітаризації навчання.

Особливості навчального закладу:

- забезпечено умови комп'ютерної підготовки учнів на рівні I курсу технічного інституту;
- запроваджено вивчення профільних предметів вищої школи: «Основи бізнесу», «Вища математика», «Мікро- та макроекономіка», «Теорія держави та права» тощо;
- розроблена та використовується комп'ютерна програма моніторингових досліджень «Завуч».

Дорошко Марія Вікторівна:

директор міської гімназії № 3 м. Житомира.

Стаж роботи на посаді директора закладу: 5 років.

Педагогічне звання: учитель-методист.

Нагороди, відзнаки: «Відмінник освіти України».

Марія Вікторівна вважає, що гарантом успіху в роботі керівника є здоровий глузд, знання справи, упевненість у своїх силах, здатність доводити розпочату справу до кінця. На її думку, якістю, без якої неможливе ефективне впровадження змін у закладі, є власна харизма керівника — здатність уселяти тверду віру в себе, у свої можливості. Марія Дорошко навчається сама й навчає інших. Пройшла навчання за програ-

пу

мами: «Підходи до централізації управління діяльністю навчального закладу», «Освітня політика та основа «Рівний — рівному». У закладі розроблена моніторингова система як інноваційний інструмент забезпечення якості освіти.

Творчо працювати Марії Дорошко допомагає захоплення поезією, власна поетична творчість.

Купрійчук Наїна Володимирівна:

директор міської гуманітарної гімназії № 23 м. Житомира.

Загальний педагогічний стаж: 39 років.

Стаж роботи на посаді директора закладу: 18 років.

Педагогічне звання: учитель-методист, «Заслужений працівник освіти України».

Нагороди, відзнаки: грамоти та подяки всіх рівнів, медаль А. Макаренка, медаль «За заслуги перед громадськістю міста» III ступеня, «Почесний громадянин міста Житомира».

Управлінську кар'єру Наїна Володимирівна починала з посади заступника директора. Уже тоді вона гаслом свого зростання обрала слова: «Знання + Дія = Професійні компетентності». Це — жінка-лідер. Її життєве кредо — служити людям і справі. Вона створила унікальний колектив сподвижників, високоталановитих професіоналів.

Для колег директор — беззаперечний авторитет, школа життєвої мужності. Завдяки постійному прагненню Наїни Володимирівни до нових освітніх технологій, нових звершень, до нових знань та якостей, а також притаманним їй далекоглядності та вмінню прогнозувати результат, гімназія завжди на крок попереду інших навчальних закладів.

Особливості навчального закладу:

- з 2006 р. гімназія має статус експериментального майданчика з географічних досліджень;
- неодноразовий переможець конкурсу «Школа року»; учасник Всеукраїнської виставки «Освіта України», Міжнародної виставки «Освіта — 2004» (Москва); як активний учасник проекту «Асоційовані школи ЮНЕСКО» з нагоди 20-річного ювілею в ЮНЕСКО гімназія нагороджена Грамотою Міністерства зовнішніх справ та МОН України;
- профіль гімназії передбачає розвиток освітнього потенціалу в різних сферах, забезпечує синтез гуманітарно-правових знань, формує мовну, інформаційну, правову, психологічну, екологічну культуру творчої діяльності;
- вивчаються іноземні мови (англійська, французька, німецька, польська, російська) з 1-го класу;
- реалізуються освітні програми: Всеукраїнський рух «Педагоги за мир та взаєморозуміння», «Крок за кроком», «Рівний — рівному»;
- на розвитку пізнавальних творчих навичок учнів базуються інноваційні проекти: «Навчитися мистецтву жити творчо», «Світи Джозефа Конрада», «Візуальна поезія», «Родина без кордонів», «ЗМІ в моєму житті», «Діалог культур»;
- гімназія — школа повного дня із триразовим харчуванням;

- між управлінськими структурами: адміністрацією, кафедрами, соціальною та психологічними службами, учнівським гінназіійним колективом, ВШДМ (вища школа дидактичної майстерності) та Школою-родиною — скоординовано дії в режимі «Розвиток»;
- створено кабінет ЮНЕСКО, етнографічний центр «Оберіг»;
- функціонує навчально-виховний комплекс між гінназією і Житомирським державним університетом імені Івана Франка;
- працює ВШДМ (вища школа дидактичної майстерності) за напрямками: «Інтеракція», «Пізнання», «Модель», «Мотивація», «Нова освіта»;
- заклад співпрацює з Міжнародними недержавними організаціями «ПРЕ-ШК» і «СРЕЕМ-CP055», Міжнародною програмою «МОШОІАЮСО».

Полулях Валентина Іванівна:

директор школи-ліцею № 2 фізкультурного нахилу м. Житомира.

Загальний педагогічний стаж: 32 роки.

Стаж роботи на посаді директора закладу: 11 років.

Педагогічне звання: учитель-методист.

Нагороди, відзнаки: «Відмінник освіти України», грамоти МОН України.

На посаду директора Валентина Іванівна була призначена за поданням колективу школи, у якій працювала. Валентині Іванівні притаманні людяність, упевненість у собі, комунікабельність. Знання психології людини, розум, професіоналізм, уміння миттєво приймати нестандартні рішення, підтримка друзів і колег допомагають їй успішно втілювати в життя розпочату справу, розвивати навчальний заклад, натхненно відкривати нові горизонти. Створена під її керівництвом школа — фізкультурний осередок мікрорайону та міста.

Директор має ряд друкованих робіт, присвячених формуванню здорового способу життя учнів у сучасних умовах, теоретичним аспектам змісту фізичної освіти школярів.

Валентина Полулях — переможець міського та обласного конкурсів «Учитель року — 1985» у номінації «Російська мова та література», «Учитель року — 2002» в номінації «Керівник школи».

Особливості навчального закладу:

- розроблено та впроваджено авторську програму з фізичної культури для 1—11-х класів (5 год. на тиждень);
- упроваджено навчальні курси: «Основи педагогіки та психології», «ФОК і 3»; програми: «Екологія і людина», «Основи медичних знань», «Етичне виховання і здоров'я»;
- до навчального плану введено предмети: «Основи хореографії», «Плавання», курс «Основи масажу»;
- упроваджено у навчально-виховний процес експериментально-бригадний метод;
- упроваджено валеологічну модель навчального дня, введено курс «Валеологія»;

- розроблено систему лікарсько-педагогічного контролю за здоров'ям учнів;
- спортивні секції працюють протягом усього календарного року;
- школа-ліцей — постійний учасник всеукраїнських науково-методичних конференцій з питань формування здорового способу життя;
- заклад має власний сучасний оздоровчо-спортивний комплекс з басейном;
- на базі школи-ліцею працюють наукове товариство «Єврика», клуб «Кругозір»;
- школа стала призером на міжнародному конгресі «За майбутнє без насилля» (1998 р.).

Лашкул Галина Георгіївна:

директор дошкільного навчально-виховного комплексу № 25 м. Житомира.

Загальний педагогічний стаж: 20 років.

Стаж роботи на посаді директора закладу: 16 років.

Педагогічне звання: учитель-методист.

Нагороди, відзнаки: «Відмінник освіти України».

Галина Георгіївна працювала в школі, у міському комітеті комсомолу, обласній організації Товариства тверезості, потім — вихователем. Згодом їй було довірено керівництво новозбудованим дошкільним закладом, який через 5 років було реорганізовано в навчально-виховний комплекс.

Сучасному директорові, на думку Галини Георгіївни, мають бути притаманні професійні, особистісні, ділові якості. Серед професійних якостей їй імпонують професіоналізм, демократичність, гуманність. Особистісні — це висока культура, повага й довіра до людей, чесність, уважність, охайність і вихованість. І, звичайно, важливими серед ділових якостей є комунікативність, організованість, креативність, відповідальність, тактовність і здатність до ризику. Саме такі якості має й Галина Лашкул. Для неї характерні позитивне світосприйняття, впевненість у своїх силах і можливостях, уміння з гумором ставитися до різних життєвих і професійних проблем.

Із шкільного дитинства Галина Георгіївна винесла любов до хорового співу. Тому й доклала багато зусиль для того, щоб у закладі було організовано і дитячий, і дорослий хори.

Особливості навчального закладу:

- у структурі комплексу функціонують 6 дошкільних груп і 6 класів початкової школи;
- розроблено і впроваджено програму моніторингових досліджень психофізичного рівня вихованців;
- з 1999 р. заклад є активним учасником постійного спільного з Житомирським НВК № 34 та Житомирським міським колегіумом психолого-педагогічного семінару-практикуму «Психолого-педагогічні проблеми управління соціалізацією дитини, учня в системі «садок–школа–колегіум – ВНЗ»;
- переможець загальноміського конкурсу «Навчальний заклад року» в номінації «Навчально-виховний комплекс» (2005 р.);

- функціонують дитячі хори «Маленькі дзвіночки» та «Джерельце» і вокальний ансамбль педагогів «Намисто», які є неодноразовими переможцями й лауреатами міських та обласних конкурсів і фестивалів;
- працюють студії: образотворчого мистецтва, хореографічна, оркестр дитячих інструментів; предметні гуртки з української та англійської мов, математики; спортивні секції з баскетболу та спортивної аеробіки;
- працюють творчі лабораторії, що беруть активну участь у реалізації колективних та авторських проєктів;
- облаштовано кабінети образотворчого мистецтва, англійської мови, практичної психології; є бібліотека та зимовий сад.

Чубінська Валентина Миколаївна:

директор середньої загальноосвітньої школи I—III ст. №7 м. Житомира.

Загальний педагогічний стаж: 37 років.

Стаж роботи на посаді директора закладу: 25 років.

Педагогічне звання: учитель-методист.

Нагороди, відзнаки: «Відмінник освіти України», грамоти МОН України, обласної, міської та районної рад.

Валентина Миколаївна закінчила Житомирський державний педагогічний інститут ім. І. Франка за спеціальністю «Учитель фізики з правом викладання англійською мовою». Колеги і батьки характеризують її як надійну, відповідальність людину і керівника з високим почуттям любові до людей. Вона оптимістично дивиться на життя і віддана школі.

Вважає, що директору мають бути притаманні любов до людей, порядність, чесність, високі професійні якості.

Валентина Миколаївна вміє поєднати фізику і лірику, іноді пише вірші, есе.

Завдяки її професіоналізму, діловим якостям, організаторським здібностям школа є однією з кращих у місті. Досвід школи з громадянського виховання та учнівського самоврядування представлений на обласній педагогічній виставці «Сучасна освіта України – 2005».

Особливості навчального закладу:

- лауреат Всеукраїнського конкурсу «100 кращих шкіл України» в номінації «Школа громадянського становлення»;
- спрямування школи – громадянське виховання та організація учнівського самоврядування;
- створено і впроваджено модель учнівського самоврядування, модель випускника школи I, II, III ст., програму роботи з обдарованими дітьми;
- навчання поглиблене і профільне, діють курси за вибором, шкільні та міжшкільні факультативи, соціально-психологічний центр, МО вчителів-предметників, класних керівників, психолого-педагогічний семінар; проводяться психологічні тренінги;
- створено авторські програми для факультативів (наочна геометрія, етика і психологія сімейного життя, естетика, математика);

- учні школи беруть активну участь в олімпіадах, конкурсах-захистах науково-дослідних робіт МАН, виставках учнівських робіт;
- працює пошуковий загін;
- діють наукове товариство «Ерудит», клуб «Інтелект»;
- є два комп'ютерні класи, кіно- та відеозали;
- заклад співпрацює з регіональною комп'ютерною школою, Європейським університетом (СУФІМБ).

Полівода Надія Григорівна:

директор Житомирського міського колегіуму.

Загальний педагогічний стаж: 24 роки.

Стаж роботи на посаді директора закладу: 17 років

Педагогічне звання: учитель-методист.

Нагороди, відзнаки: «Відмінник освіти України», грамоти міського управління освіти, Житомирської міської ради, обласного управління освіти, Почесний знак «За заслуги» III ступеня.

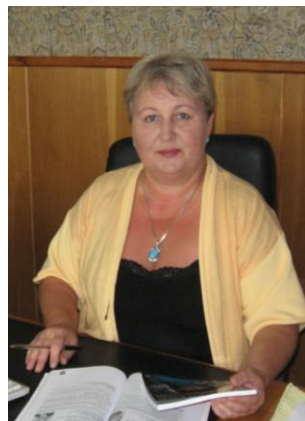
Кар'єрне зростання Надії Григорівни було дуже стрімким: у 27 років – секретар Житомирського міського комітету ЛКСМ України, а в 31 – директор школи. Багато праці було вкладено у створення колективу одноступінців, розробку й реалізацію концепції розвитку закладу в системі «дошкільний навчальний заклад – школа – ВНЗ», у самостійне ведення бухгалтерського обліку в закладі. Результатом стало створення закладу нового типу – колегіуму.

На сьогодні Житомирський міський колегіум має позитивний імідж серед громадськості, освітян міста, області, високий рейтинг серед учнів, батьківської громадськості колегіуму та міста. Надія Григорівна – директор, учитель, методист, радник.

Надія Полівода у 2000 р. закінчила магістратуру ЦППО при АПН України за спеціальністю «Менеджер організацій», курси «Навчання майбутнього керівника». Вона член Асоціації керівників шкіл України з 2000 р., двічі була обрана депутатом Житомирської міської ради, очолювала депутатську фракцію «Освітняни Житомира», брала участь у громадських слуханнях Верховної Ради з питань освіти та охорони материнства. З 2006 р. – депутат Житомирської обласної ради, секретар постійної депутатської комісії з питань законності, правопорядку і прав людини.

Особливості навчального закладу:

- лауреат Всеукраїнського конкурсу «100 кращих шкіл України»;
- розроблено і впроваджено методичне забезпечення для філософсько-філологічного та естетично-культурного профілів навчання;
- впроваджено нові програми курсу «Прикладна економіка»;
- учні закладу – постійні учасники національних та міжнародних ігор та змагань з економіки;
- колегіум учасник проектів: «Школи відкриті світу», «Розвиток доступу до сучасних інформаційно-комунікативних технологій населення на основі партнерства між школами та комп'ютерними клубами»; програм: «Навчання майбутнього керівни-

ка», «Програма майбутніх лідерів» при Американській Раді з міжнародної освіти;

• заклад співпрацює з Корпусом Миру США в Україні; з 2000 р. – член клубу «Джуніор Ечів-мент Україна».

Сатир Юрій Дмитрович:

директор загальноосвітньої школи І—ІІІ ст. № 5 м. Житомира.

Загальний педагогічний стаж: 29 років.

Стаж роботи на посаді директора закладу: 14 років.

Педагогічне звання: учитель-методист.

Нагороди, відзнаки: «Відмінник освіти України», орден «За заслуги» ІІІ ступеня (2005 р.), почесні грамоти обласного управління освіти і науки, Почесна грамота виконавчого комітету Житомирської міської ради, грамоти міського управління освіти.

На початку своєї управлінської кар'єри Юрій Дмитрович 10 років був заступником директора з виховної роботи. Як справжній менеджер освітянської галузі, він винайшов спосіб розв'язання проблеми очолюваного ним закладу — пошуку й залучення додаткових фінансових джерел для виживання, функціонування, розвитку й процвітання школи; підвищив рівень навчального закладу. І це завдяки професіоналізму, широкій ерудиції, постійному пошуку, творчому ставленню до нового, умінню організувати працівників, впливати на якість, результативність роботи, орієнтації на активну взаємодію з колективом у всіх питаннях життєдіяльності, колегіальність у прийнятті управлінських рішень.

На думку Юрія Сатира, сучасний директор має бути комунікабельним, толерантним, гуманним, самокритичним, доброзичливим, справедливим, вимогливим до себе й до оточуючих.

Принципом успішності Юрій Дмитрович вважає слова свого видатного земляка С. Корольова: «Поганий керівник знає, що треба зробити. А гарний показує, як це зробити».

Особливості навчального закладу:

• школа є базовою з цивільної оборони в області; була переможцем конкурсу «Школа року – 2002»;

• колективом школи розроблено авторські навчально-виховні програми: «Школа — мій дім», «Сучасна освіта», «Творчий педагог», «Талановита молодь», «Здоров'я», «Світ дозвілля», «Ветеран поруч», «Милосердя»;

• для розв'язання проблем закладу, пов'язаних з оптимальним проведенням навчально-виховного процесу, створено піклувальну раду, благодійний фонд «Школа»;

• здійснюється стимулювання творчої праці педагогічних працівників; надання допомоги талановитій творчій молоді; сприяння організації та проведенню заходів, спрямованих на охорону здоров'я всіх учасників навчально-виховного процесу;

• створено потужні матеріально-технічну, науково-методичну та культурно-спортивну бази школи.

Бурилко Валентина Яківна:

директор Коростишівської загальноосвітньої школи I—III ст. № 1 ім. Г. Шелушкова Житомирської обл.

Педагогічне звання: старший учитель.

Нагороди, відзнаки: «Відмінник освіти України».

Валентина Яківна з дитинства мріяла бути вчителем. Після закінчення школи вступила до Коростишівського педагогічного училища, потім — до Житомирського педагогічного інституту.

Управлінській діяльності у рідній школі Валентина Яківна присвятила 14 років, з яких 12 — на посаді заступника директора з навчально-виховної роботи. Діяльність шкільного колективу спрямована на формування освіченої гармонійно розвиненої особистості, створення умов для її розвитку та самореалізації як громадянина України.

Особливості навчального закладу: упроваджено систему моніторингових досліджень в управлінській діяльності та навчально-виховному процесі (автор: О. Мельниченко, заступник директора з виховної роботи).

Пономарьова Галина Анатоліївна:

директор ліцею № 25 ім. М. Щорса м. Житомира.

Загальний педагогічний стаж: 34 роки.

Стаж роботи на посаді директора закладу: 23 роки.

Педагогічне звання: учитель-методист.

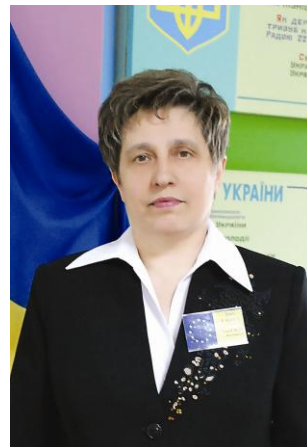
Нагороди, відзнаки: «Відмінник освіти України», грамоти МОН України, Житомирської облдержадміністрації, обласного управління освіти, медаль А. Макаренка.

Галина Анатоліївна вважає себе успішною людиною, бо правильно вибрала мету життя. Ефективно працювати Галіні Пономарьовій допомагають постійна самоосвіта, самовдосконалення, наполеглива праця, висока загальна ерудиція, глибокі знання з фаху, педагогіки, психології та вікової фізіології; співпраця з командою, колегами, батьками, які відчують її взаєморозуміння та підтримку.

На думку Галини Анатоліївни, директор повинен розвивати те, що є кращим у людині, вести за собою, уміти налагоджувати стосунки з людьми, бути відповідальним, любити людей, цінувати свій колектив, бути тонким дипломатом, уміти створити команду, відкрити унікальність кожного і просто бути харизматичною людиною.

Галина Анатоліївна є депутатом міської ради, головою депутатської комісії з освіти, культури, духовності та спорту. Вона — делегат II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти, член колегії обласного управління освіти, член міської, обласної ате-стаційних комісій, голова методичного об'єднання керівників шкіл міста та член делегації з обміну в рамках фундації Фещенка-Чопівського у Вашингтоні.

Особливості навчального закладу:

- поглиблено вивчається біологія, основи екології та економіки;
- випереджувально вивчається математика;
- розроблено проекти: «Зона турботи», «Культурна спадщина», «Я та мої права», «Екологічні проблеми людства», «Моя родина», «Я — особистість», «Я і Україна», «Я, Земля, Всесвіт», «Я і Ми», «Я і Природа», «Ліцей і сім'я»;
- навчання учнів проводиться за системою Ей Пі;
- з 2002 р. ліцей є членом проекту асоційованих шкіл ЮНЕСКО;
- заклад є членом науково-виробничого комплексу «Полісся» при Житомирському державному університеті імені Івана Франка;
- створено наукове товариство учнів «Єврика»;
- працює школа молодого вчителя «Паросток»;
- діє соціально-психологічна служба;
- функціонують клуби: «Кругозір», «Ветеран живе поруч», «Краєзнавець», «Ерудит», «Муза», «Ровесник», «Юнек», «Полісяни», «Демос»;
- діють гуртки: «Валеологічний», «Я і природа», «Рівний — рівному», «Дебати», «Я знаю, я можу»;
- партнери ліцею в спільній навчально-виховній діяльності: регіональна спілка підприємств «Срібна вежа», Київський міжнародний університет, рада ветеранів району, корпус миру школи АШЮ, кінотеатр ім. І. Франка, рух «Педагоги за мир та роззброєння», міжнародна організація «Чорнобиль — Тюбу», обласний музично-драматичний театр ім. І. Кочерги, спілка воїнів-інтернаціоналістів.

Діяльність навчально-виховних закладів Житомирщини орієнтується на Європейські стандарти розвитку системи освіти. Одним із завдань, яке стоїть перед ними, є формування особистості, виховання її наукового світосприйняття, творчих здібностей, що забезпечує її життєву та соціальну компетентність. Як бачимо, це завдання успішно вирішується педагогічними колективами Житомирської області.

Науково-методичне видання

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІВ ЖИТОМИРЩИНИ

Олександра Антонівна Дубасенюк

Олена Євгенівна Антонова

Олександр Васильович Вознюк

Валентина Антонівна Ковальчук

Іван Іванович Коновальчук

Петро Михайлович Кухарчук

Надруковано з оригінал-макета авторів

Підписано до друку 10.02.12_. Формат 60х90/8. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 3,5. Обл. вид. арк. 4.0. Наклад 50. Зам. __.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка

м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40

Свідоцтво про державну реєстрацію:

серія ЖТ №10 від 07.12.04 р.

електронна пошта (E-mail): zu@zu.edu.ua